

NOV 27 1961

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 24 D.

Telefonas:
APlegate 7-7257

KAINA 15 C.

Pavergtųjų Tautų vėliavos plėvėsuoja netoli Jungtinių Tautų Rūmų...

Laisvės deklaracija turi paliesti visą pasaulį

Salomėja Narkėliūnaitė

Jau antra savaitė, kai Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje delegatas po delegato, paroduodamas pro kalbėtojų tribūną, smerkia kolonializmą, reikalaujamas įgyvendinti deklaraciją, pernai priimtą tų pačių Jungtinių Tautų ir pasisakančių už laisvę kolonijinį jungą nesantiems kraštams ir tautoms.

Diskusijos krypta dviem kryptim, nes du darbotvarkės punktai svarstomi iškart: dėl kolonializmo panaikinimo bendrai ir dėl jo panaikinimo Afrikoje.

Ir pačias kalbas galima būtų suskirstyti į dvi rūšis: tai kalbos tų tautų, kurios nuosirdžiai ir rimtai susirūpinusios kolonializmo panaikinimo klausimu ir kurios pačios neseniai yra buvusios kolonijomis; ir kalbos, palyginti, nedidelės valstybių grupės priešakyje su Sovietų Sąjunga, kurios, kad ir vaizduodamos, jog jos susirūpinusios kolonializmo problemomis, bet iš tikrųjų tik niekina buvusias ar esamas kolonijines valstybes.

Tarp daugelio kalbų, iš tarptautinės tribūnos jau nuskambėjo ir tokių, kuriose priminta, kad ta kolonijinių kraštų ir žmonių laisvės deklaracija turi paliesti ne tik Afriką ir Aziją, bet ir visą pasaulį. Ir čia konkrečiai buvo sustota ties Sovietų Sąjunga.

Vieni delegatai apie tai kalbėjo iš principo, kiti, kaip pvz., britai, iš reikalo, patys save gindami. Betgi kaip ten bebūtų, tos kalbos sutinkamos bendru pasitenkinimu, jog pasauliui primenama, kad komunistinėje imperijoje esančios tautos dar nelaikomos galutinai pranykusiomis.

KIENO GI TOS VĖLIAVOS

Gvatemalos delegatas Flores Avendano, aną lapkričio 17 d. popietę, tarp kitų dalykų, asamblėjoje taip kalbėjo:

— Kai rytais aš einu į šį pastatą (JT asamblėją) ir žvelgiu į tas pusrutulius išrikiuotas vėliavas, puošiančias šiuos mūsų rūmus, ir, matydamas tas vėliavas plėvėsuojant, aš susidarau įspūdį, kad mes esame tikrai vieningi.

Bet tada mano akys nukrypsta į kitų vėliavų pusę, į tas numirusias vėliavas, nuleistas pusiau stiebo. Kiemo gi tos vėliavos? Tai vėliavos tų kraštų, kurie yra dominuojami svetimų. Tikėkimės, kad ta problema pranyks visiems amžiams, kad mes čia surasime garbingą sprendimą visoms mūsų problemoms, nes kitaip atsitiks taip, kad mes, išlaisvinę Afriką, kitus kraštus paliksime neokolonializmo jūge... Štai kodėl aš galvoju, kad Sovietų Sąjunga neturi teisės čia kalbėti prieš kolonializmą, ligi ji pati neišsprendė to klausimo, kurį aš paminėjau...

TAI PAVERGŲJŲ TAUTŲ VĖLIAVOS

Suprantama, kad tasai Lotynų Amerikos delegatas, kalbėdamas apie vėliavas, turėjo galvoje skersai gatvę nuo Jungtinių Tautų ligi pusės stiebo iškeltas Europos Pavergtųjų Tautų vėliavas, kurių tarpe, tarp devynių vėliavų plėvėsuoja ir lietuviškoji trispalvė.

Pavergtųjų tautų asamblėja, arba dar kaip ją vadinama laisvėje esančių pavergtųjų tautų atstovų seimu, jau eilė metų, kai priešais Jungtines Tautas yra iširengusi savo vitriną su vėliavoms iškelti vieta. Ir taip pavergtųjų tautų vėliavos, gedulo ženklai muileistos ligi pusės stiebo, antroje gatvės pusėje posėdžiaujančioms Jungtinėms Tautoms primena kitą medalio pusę.

Tos vėliavos, o kartais ir plakatuose išreikšti šūkiškai aiškiai matomi iš Jungtinių Tautų kiemo ir pačių rūmų, todėl nenuostabu, kad jos delegatai ir pastebi. Jei kas to nežinojo ar nenorėjo žinoti, tai dabar išgirdo.

BRITAS PALYGINA DVI IMPERIJAS

Kiek anksčiau už gvatemalietį kalbėję britų ir tautinės Kinijos delegatai taipgi pasisakė prieš sovietinį kolonializmą.

Nukelta į 10 psl.

Mirtis, kaip ta nelaukta viešnia, pasibeldusi į Vienybės pastogę. Juozą Tysliavą ištraukė iš darbo pačiame jo vyksme.

Rašydamas savo pastabas DABAR ir rinkdamas medžiagą naujam savaitraščio numeriui, deja, jis nenujautė, kad jo akys jau nebeskaitys tų žodžių laikraštyje.

Žemiau spausdinamos Juozo Tysliavos mintys, skirtos praeitam Vienybės numeriui ir dabar išvydusios spaudos šviesą, tik patvirtina jo domėjimąsi, rūpestį lietuvių tautą ir jos ateitimi didžiųjų istorijos bandymo laikotarpyje. Tai tasai pats susidomėjimas ir rūpestis, kurį Juozas Tysliava nešiojo per visą gyvenimą.

Salomėjos Narkėliūnaitės kelionė į Lietuvą Tysliavą giliai jaudino, nes žurnaliste jam atvežė daug sveikintimų iš jo buvusių draugų rašytojų. Be to, Tysliava labai norėjo, kad jo gimtąjį kraštą, nors ir pavergtą, dar šiemet pamatytų žmona Valė ir ypač sūnus Juozas. Deja, tas jo noras, neišsipildė...

Dabar

Juozas Tysliava

Yra klausimų, kuriais pagaliau reikėtų susidomėti ir, žinoma, pasidaryti išvadų.

Pavyzdžiui, Chicagos Lietuvių Taryba sukviečia "tradicinę konferenciją", kurioje "dalyvauja 75 delegatai ir apie 40 svečių." Tuo tarpu į Chicagą atvyksta Salomėja Narkėliūnaitė su filmu ir pranešimu iš Lietuvos ir, anot Naujienų korespondento Stasio Juškėno, "žmonių per abu pranešimus susirinkę per 1,000."

Už tų filmų parodymą, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicagos skyriaus valdybai dalyviai sumoka po pusantro dolerio, bet Naujienų korespondencijoje išbraukiama net ta pastraipa, kur sakoma, kad "šios konferencijos metu aukų tegauta tik 366.50 dol."...

Kas galėtų apskaičiuoti, kiek Amerikos lietuviai yra davę Lietuvos laisvinimo reikalams ir kiek jie, tuo pačiu laiku, yra išleidę pinigų, siųsdami dovanas į Lietuvą?

Į pirmą klausimą gal ir nebūtų sunku atsakyti, nes tai viešas, spaudoje skelbiamas dalykas. Bet tų sumų, kurios išleidžiamos siunčiant dovanas į Lietuvą ir kurių "liūto dalis" tenka sovietams, tur būt niekad dos nesužinosime.

Kitas įdomus klausimas: Kiek lietuvių (net Amerikoje gimusių) šiais metais aplankė Lietuvą? Tikriausiai — daugiau, negu spaudoje buvo pranešta...

Paskutinis klausimas, kuriuo ypač reikėtų susidomėti, tai — kiek iki šiol yra grįžusių į Lietuvą? Tai irgi tik iš spaudos pranešimų yra žinoma. Pagaliau — kiek yra besirengiančių grįžti?... Šia proga verta prisiminti ir tai, ką pulkininkas Šova, paklaustas kaip jis jaučiasi dėl sūnaus grįžimo į Lietuvą, atsakė:

"... Stiprybę semiu iš praeities, todėl... ir mano savijauta... tolygi Patriarcho, grįžusio iš tremties į Vilnių..."

MES

Vytautas Širvydas

DABAR buvo Tysliava — skambūs, atmintyje ilgai lieką žodžiai — kūrybingi, kai kada aštrūs, bet vis taiklūs. Kas bus DABAR? Dabar MES laikinai spragą užkimš, iki susiklostys pastovesnės vagos ir kitas, nepamainomas AS neprilygstamai vėl pasakos kas buvo, kas yra ir kas turi būti. Iš kur MES? Iš Tysliavos Amerikos lietuviams nuo 1939 m. lapkričio iki 1941 m. spalio leistojo puikaus žurnalo Lietuva, kuriame paskatino šią skiltį sukurti ir ištikimai palaikyti.

Nukelta į 4 psl.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

Drebėjo žemė, o paskui "prakiuro dangus" ...

Žemės drebėjimas Kalifornijoje nėra kokia retenybė, bet pasitaiko stipresnių smūgių, sukeliančių net ir baimės, ypač kai tai įvyksta nakties metu. Lapkričio 19 dieną, vėlai vakare ir 20 d. anksti rytą (apie 3 val.) Los Angeles miesto kai kurias dalis smarkokai krestelėjo žemės drebėjimas, nuostolių ir nepadaręs, bet gerokai išgąsdinęs gyventojus. Pagal policijos pranešimą, vienoje vietoje keli asmenys buvę išversti iš lovų, o kai kur trūkę langų stiklai.

Vos pradėjus aušti 20 d. rytui - pradėjo ir lyti, ko buvo laukiama jau ištisi metai. Lietus pradžiugino ir miestelėnus ir kaimiečius, nes vieniems rūpi tyras oras, gi kitiems - geras derlius, kuris keliais paskutiniaisiais metais, dėl lietaus stokos, buvo labai nukentėjęs.

Pasibaigus gegužinių - pikniškų sezonui, po ilgesnės pertraukos prasidėjo parengimai po stogu - birutielių baliumi ukrainiečių salėje. Baliumi sutraukė daug lietuvių, kurie parėmė birutielių pastangas sušelpiti eilę lietuvių, vargstančių Lietuvoje ar Sibire.

Lietuvių šv. Kazimiero parapija lapkričio 19 d. surengė bazarą, kuris buvo gausiai lankytas netik lietuvių bet ir amerikiečių, ypač parapijos kaimynystėje gyvenančių.

Los Angeles lietuvių Kultūros Klūbas šaukia susirinkimą gruodžio 2 d. LB namuose - 4415 Santa Monica Blvd., 6,30 val. vak. Programoje: prof. dr. P. V. Raulinaičio paskaita "Praeities Lietuvos valstybė - karalija ar didžioji kunigaikštija?". Po paskaitos, diskusijos. Programą pajavairins solistė Janina Armonienė su nauju dainų repertuaru. Akompanuos - R. Apekytė. Be to - klubo pirmininko rašys. Jurgio Gliaudos pranešimas. Svečiai galės laimėti knygų. Be viso to - kavutė.

Numatoma, kad LBendr. Lietuvių Namuose šiemet bus surengta bendros kūčios, nes visada atsiranda eilė pavienių ar ir lietuvių šeimų, mielai tokiose dalyvaujančių.

Nesenai Los Angeles mieste mirė du lietuviai: Grigaliūnienė (senosios kartos, iš Chicago) ir tremtinis Motieka. Pirmoji paliko liūdinčią vyrą, o antrasis - liūdinčią žmoną. Motiekos brolis, Lietuvos kariuo-

menėje aukšto laipsnio karininkas, ten liko, pateko į sovietų kariuomenę, kurioje netik išlaikė savo turėtą laipsnį, bet buvo žymiai paaugstin-tas po to, kai pasižymėjo 1945 m. raudonajai armijai "be-laisvinant" Klaipėdą.

Rūta Lee - Kilmonytė nesenai vėl pasirodė televizijos žurnaluose, kurie aprašė jos vaidybą filme ir televizijoje. Galiausiai, pr. sekmadienį, matėme ją ir gyvą televizijoje, vienoje programoje, kurioje, be jos, "panel" dalyvavo eilė kitų Hollywoodo asmenybių.

Mažosios Lietuvos Bičiulų Draugija, jos pirmininkui Algirdui Glažei grįžus iš kelionės aplink pasaulį, savo posėdyje smulkiai aptarė Klaipėdos minėjimo (1962 m. sausio 14 d.) programą.

KOVOJUSIŲ UŽ LIETUVĄ MINĖJIMAS

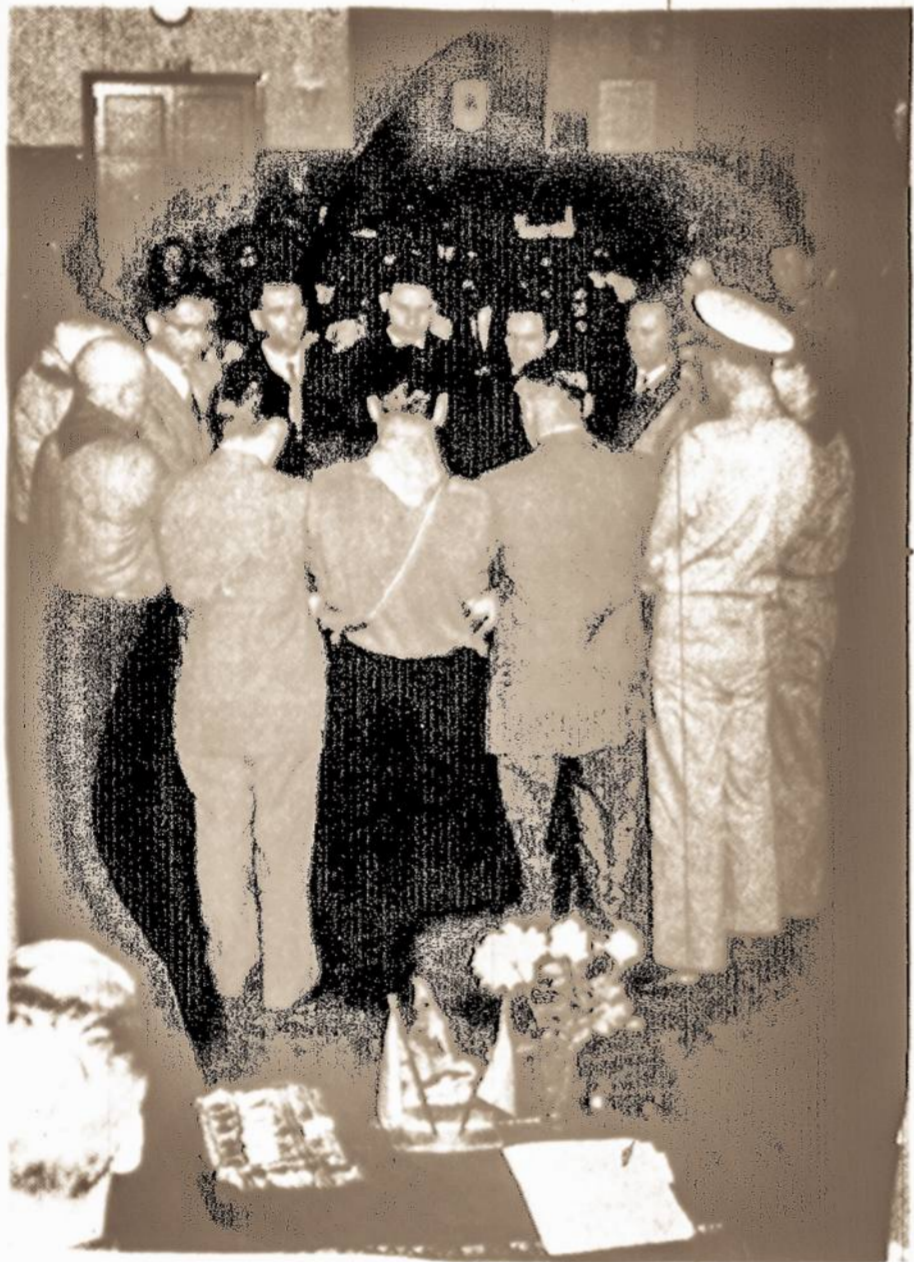
Lietuvių veteranų sąjungos Ramovė Los Angeles skyrius lapkričio 26 d. rengia 43 m. nepriklausomos Lietuvos Kariuomenės šventės sukakties minėjimą. Minėjimas įvyks šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje 9,30 val. pamaldomis už žuvusius karius, šaulius ir partizanus.

12,15 val. parapijos salėje įvyks akademija. Paskaitą skaitys atsargos karys dr. Jurkūnas, po to meninė dalis: muziko Armono vadovaujamas vyrų kvartetas Daina, solistė Armonienė ir duetas: Armonienė ir Apekytė.

K. Ščesnulevičius, miškininkas, renka lituanistinę medžiagą apie Lietuvos miškus, ypač Džukijos, ir rašo atsiminimus.

Kairėje: Skautininkų įžodis minint Los Angeles skautų dešimtmetį ir Lietuvos skautų 43 metų sukaktį, lapkričio 11 d.

Apačioje: Dariaus Girėno Posto narys, Leonard Shenoha, nupiešė Jono Jakubs-Jakubausko portretą, kuris jam buvo įteiktas praeitą pirmadienį, Dariaus-Girėno Posto susirinkime Chicagoje. Iš kairės i dešinę: J. Kamin, J. Jakubs-Jakubauskas, Leonardas Shenoha ir F. Simonis.

JUOZUI TYSLIAVAI staigiai ir netikėtai apleidus šią žemelę, lietuviai neteko didelės atsparos, ant kurios laikėsi lietuviybė.

Lietuvių kartų kartos minės šį vyrą, kaip taurų lietuvi, poetą ir rašytoją.

LIETUVIŲ TAUPYMO IR SKOLINIMO DRAUGIJA (Schuyler Savings and Loan Association of Kearny, N. J.) liūdi netekusi mielo draugo, kuris čia atsilankydavo ir spaudoje mus paminėdavo.

Liūdesio valandoje draugijos vardu reiškiu giliausią užuojautą p. Tysliavienei ir jos šeimai, netekus brangaus vyro ir tėvo.

JULIUS PAKNIS
Schuyler Savings and Loan Association of Kearny
PREZIDENTAS

Mielam mano prieteliui iš Lietuvos Kariuomenės laikų 1919 - 1920 metų

JUOZUI TYSLIAVAI STAIGIAI MIRUS,
jo žmonai ir sūnui reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdimė.

ČESLOVAS IR GENOVAITĖ PETRONIS
Chicago, Illinois

VIENYBĖS REDAKTORIUI

JUOZUI TYSLIAVAI MIRUS,

Jo žmoną Vale Tysliaviene ir sūnų Juozą giliai užjaučia ir kartu liūdi

ANTANAS VIKRIKAS

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Lietuviškoje Chicagoje

Dail. A. Rūkštelės kūriniai visą lapkričio mėn. išstatyti Public Library auditorijoje, 6120 S. Kedzie.

Vysk. V. Brizgys lapkričio 19 d. Jaunimo Centre skaitė paskaitą "Bažnyčios visuotino susirinkimo belaukiant".

Dr. P. Daužvardis, Lietuvos gen. konsulas Chicagoj, šiemet sukanka: 65 m. amžiaus, 35 m. diplomatinės tarnybos ir 25 m. konsularinės darbuotės.

F. Stungevičius, gimęs ir mokslus baigęs Urugvajaj, puikiai kalbąs lietuviškai, yra Urugvajaus konsulas Chicagoj.

K. Mileriūtė ir **E. Zapolis**, dainuos Sandaros koncerte lapkričio 26 d. Lietuvių Auditorijoje.

J. Rautkienė, **J. Daužvardienės** motinai, lapkričio 20 d. sukako 80 m. amžiaus.

P. ir S. Rikikai, laidojimo direktoriai, grįžo iš Europos. Viešėjo Anglijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Korsikoje ir Italijoje.

M. Grininė palaidota šv. Kazimiero kapinėse. Paliko keturias dukteris ir sūnų.

Draugo skyrių "Sporto Apžvalga" (penktadieniais) nuo lapkričio 10 d. perėmė redaguoti redakcinis kolektyvas. Ligšiol skyrių tvarkęs **Edvardas Šulaitis** turėjo pasitraukti.

J. Jasinskas, gimęs ir augęs Skotijoje, yra atvykęs iš Bells Hill, Skotijos, į Chicago ir dailosi lietuvių, kurie yra buvę jo gimtajam krašte.

Tėviškėlė, Brighton parko mokinių ansamblis, lapkričio 13 d. pradėjo repetuoti parapijos salėje.

V. Medeišis, Vilniaus krašto lietuvis, yra parašęs 60 psl. studiją apie Adutiškį ir jo apylinkes. Rankraštį įteikė "Mūsų Lietuvos" autoriui **Br. Kvikliui**.

Vyt. Milmanas, prieš metus kitus atsikėlęs iš Venezuelos, lapkričio 9 d. mirė nuo širdies smūgio. Buvo vos 39 m. amžiaus.

A. J. Sutkus, buv. Draugo li- notipininkas ir LRK Susivienijimo buv. prezidentas, lapkričio 13 d. mirė nuo širdies smūgio.

J. Venclova, ekonomistas, istojo nariu į Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Chicago skyrių.

Maironio 100 m. gimimo sukaktį raseiniečiai paminėjo B. Pakšto salėje.

V. Stašaitienė viešėjo Lietuvoje ir Chicagoj gyvenantiems tautiečiams parvežė sveikinių nuo giminių ir artimųjų.

M. ir V. Siručiai su dukra Gražina lapkričio 11 d. atvyko iš Australijos ir apsigyveno Chicagoj pas Sirutienės seserį B. Drungienę.

J. ir A. Kutkai, solistai, grįžo iš kelionės po Europą. Aplankė Italiją, Vakarų Vokietiją Lenkiją ir kt.

V. Zavadskienė iš Winnipeg, Kanadoje, lapkričio 10 d. atvyko pas dukterį į Chicago ilgiau pasisvečiuoti.

Prof. M. Kriškiūnas šiemet sukanka 75 m. Chicago draugijos jam ruošia pagerbimą.

J. Kreivėnas, pedagogas ir muzikas, paruošė spaudai jaunimui skirtą dainorėlį (dviems ir trims balsams).

L. Kaperskis, buv. ilgametis Vilkaviškio gimnazijos mokytojas, lapkričio 6 d. staiga mirė darbovietėje.

Dr. A. Masiulis, veterinarijos gydytojas, 12 m. išgyvenęs Argentinoje, persikėlė į Chicago pas dukterį ir ženatą Jaunius, 6346 S. Washtenau, Chicago 29.

J. Delano-Daniūnas pakviestas dėstyti "keturių rankų" šachmatų kuro į Adult Education departmentą. Jo pavaduotojas yra R. Norkus.

H. Novickienė su sūnum Vincentu iš Rapseda, Col. lankėsi Chicagoj, Grand Rapids ir Omahoje, kur dalyvavo dukters, seselės Lomgardos, 25 m. kaip vienuolės sukakties iškilimėse.

S. ir J. Tamošaičiai, prieš dvejus metus atvykę iš Australijos, 1962 m. dausio mėn. mėn. grįžta atgal.

Dr. J. Endzelinio, latvių kalbininko laidotuvėse Ped. Lituanistikos Institutą atstovavo D. Velička ir Al. Dundulis.

V. P. Cleveland - Pilipaitė, Naujosios pabaltiečių veikėja, nuolatiniai apsigyveno Chicagoje.

D. Bielskaus nuotrauka

Naujosios meno galerijos Pakelio banke Chicagoje organizatorius dail. Ad. Valeška (d.) ir dalyvis grafikas V. Petravičius.

CHICAGOS LIETUVIŲ TEMOMIS

Donatas Bielskus

NETEKUS. ŽEMIŠKOSIOS VALDŽIOS TVIRTINA FONDA. FONDININKŲ DRAUGAI PAMIRŠO. SPAUDOS ŽMONĖS ŠVARINASI IR ŠVARIAI, ŠAUDO. VIENO ŽMOGAUS MENAI IR VIENO ŽMOGAUS VEIKSNIAI.

Nerimą keliančių straipsnių autoriaus, neoficizino laikraščio redaktoriaus nebėra. Nuo Vienybės 43 nr. nebėra Juozo Tysliavos, Pavasarioop išėjo Adolfas Šapoka. Mirtis kerta nepriklausomuosius. Jų mažiausiai turime. Ir mažai pastebime. Nepriklausoma spauda daugini dar nesuprantama prabanga. Jos įvertinimas ateityje, lietuviškosios laikraštijos istorijoje. Tysliava rašė galvojančiai publikai. Veltui pas jį ieškosi receptų. Jo žaismingi, išsukanti straipsniai — antiežės tradicijai, oficioziniam galvojimui. Problemų sintezės paliktos skaitytojui, kitiems laikraštiniams ar net kitiems laikraščiams.

Redaktorius paliko laikraštį, artimuosius ir visoje išėvijoje margiausiai bendradarbių ir skaitytojų būrį. Liko neišsakytos lietuviškosios dabarties analizės, spalvingi prisiminimai iš postringaujančio Suvalkijos kaimo ir auksinis nerimas, kas numerį dalinamas surambėjusiems išėviams.

Lietuvių Bendruomenės tarybos prezidiumas pasisako už Lietuvių fondo, vadinamo milijoniniu arba geležiniu, apylaisių ryšį su LB. Prezidiume yra ir dr. Alg. Nasvytis, fondo kultūriniais reikalams sumanytojas ir buvęs jo visiško bendruomeninimo šalininkas. Lietuvių fondo statuto nauji straipsniai, apibūdiną bendruomenės ir fondo ryšį, netrukus bus pasiūti visiems LB tarybos nariams. Tai įvyks dar šiose savaitėse. Liet. fondas, steigtas daktarų Razmos, Valaičio, Baluko ir kitų, bus patvirtintas mūsų aplinkumos visą žemiškųjų valdžių ir pirmųjų metų procentiniu derliumi galės užkišti pirmąjį lietuvių kultūros plyšį. Beje, 1961 m. literatūros premija dar teblaukia mecenatų.

Dainų šventės pelno nepilna dešimtis tūkstančių jau padalinta. Lapkričio 19 d. posėdžio skirstytojai: prel. Ig. Alabavičius, T. Blinstrubas, V. Radzius, J. Paštukas, J. Kudirka, J. Zdanis, J. Jasaitis, St. Štaučūnas ir kun. J. Kubilius. Per trečdalį teko įvairiems LB padalinimams. Net tyliusis akcininkas, Kanados LB CV, gavo 500 dol. už dalyvavimą sąrašuose. Nepilnas trečdalis — didžiosioms dainų ir šokių šventėms. Likęs trečdalis muzikiniams reikalams; premija kantatai, V. K. Banaičiui operai "Jūratė ir Kastytis" paspartinti, piano vadovėliui bei "Muzikos žinioms" leisti ir Muzikologijos archyvo išlaidoms. Tuščiomis išėjo Vasario 16 d. gimnazija ir Lietuvių fondas, nors fondo organizatoriai, daktarai: Razma, Kistelius, Balukas ir kt. muzikiniams reikalams yra skyrę ne po vieną šimtinę. Už pasiūlymą Lietuvių fondui skirti 1,000 dol., nepasisakė nė Vyt. Radzius, nevienu šimtinę iškaulijęs iš minimų mecenatų.

Edvardas Šulaitis, laikraščių bendradarbis, savo ir Draugo leidėjų pastangomis, iškrito iš sporto ir Liet. Vyčių skyrių redaktorių. Nuo lapkričio pradžios jis taip pat pasitraukė iš Lietuvių žurnalistų s-gos. Sąjungos kritiku nuomone, žurnalistų s-ga švarinasi.

Vėl švariai prašovė... Chicago tautininkų svečias, ba- liuje nepakankamai pastebėtas ar nepakankamai pagerbtas, išsimiegojęs, savo vaishintojams socialistinėse Naujienose primetė mergelės Bendruomenės nuvainikavimą, neatsižvelgiant, kad salėje buvę net trys bendruomenės valdybos nariai. Ten pat peikiami žurnalistai, kad nesuruošę ekskursijos į lietuviškos spaudos parodą... Kaip būtų gražu, kai žurnalistai žarselę įžygiuotų į lietuvių parengimų sales!

Lapkričio 4 d. 300 — 400 klausytojų buvo patenkinti pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertu Jaunimo centre ir nepasigedo prakalby. Kuprevičiaus pasirodymas patiko ir muzikos specialistams. Koncertą suruošė dr. J. Valaitis, R. Micželis ir V. Adamkavičius, Santaros — Šviesos federacijos vardu.

Ta pati organizacija numaičiusi išties muzikinių ir žodinių koncertų ciklą. Gruodžio 2 d. bus meninis prisiminimas rudenop žuvusių: A. Škėmos, J. Jaks — Tyrio ir J. Audėnaitės su H. Nagio žodžiu ir Alg. Dikinio statoma A. Škėmos "Zivilės" antrąja dalimi. Parengimo dalininku yra Lietuvių Bendruomenė. Gal dėlto, kad tai minėjimas? — šįkart, be pagrindo, įtars lietuviško gyvenimo stebėtojas.

Nemaža dalis Kuprevičiaus klausytojų po savaitės atidarė Viktoro Petravičiaus grafikos parodą. Patalpos — bankininko ir mecenato J. Pakelio, Chicago Savings & Loan Association savininko. Naujoji galerija, priešingai Čurlionio galerijai, nereikalauja mokesčio iš parodas ruošiančių dailininkų. Vienintelė sąlyga — pakankamas kūrinių lygis.

Šalia Dailės instituto ir Dailininkų s-gos trečiasis meno veiksnys yra stud. Dalia Lukošūnaitė & Co. — oficialiu vardu: korp! Gintaras. Ši grupelė, nešiojanti skautiškos korporacijos spalvas, tarp minėtų trijų yra nepasutkinė parodų skaičiumi ir dailininkų pasirinkimu. Gruodžio 2 — 10 d. d. korp! Gintaras rodo Vandos Kanytės — Balukienės darbus.

Vienybės Redaktoriui

Juozui Tysliavai

MIRUS, GILIAJ ŪZUOJAUTĄ REIŠKIA
JO ŽMONAI, SŪNUI IR KITIEMS GIMINĖMS

WASHINGTONIEČIAI:

J. BALYS, B. DARLYS, G. IR K. GRINIAI,
V. JACKŪNAS, E. IR K. R. JURGĖLAI,
E. IR L. KAČINSKAI, S. IR H. KAČINSKAI,
G. IR D. KRIVICKAI, P. J. LABANAUSKAS,
J. PAJAUJIS, N. IR B. PARAMSKAI,
V. STANKA SU ŠEIMA, K. ŠKIRPA IR V. TRUMPA.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

MES

Atkelta iš 1 psl.

Kaip lietuvių spauda būtų laiminga ir turtinga, jei redaktoriai tiek plačiai galvotų kaip Vincas Kudrika ir taip gražiai rašytų kaip Juozas Tysliava!

Sunku dabartinę Lietuvą lankyti, nes vaikštai, tartum tarp kalinių kalėjime. Grįžęs, jei pasakosi, kas bloga, bus gerai; jei sakysi, kas gera, bus blogai ("kartelį paliksi", vienas prikišo). Lankyti gi reikia, nes ten mūsų tauta! Grįžus, papasakoti taip pat reikia, nes greta tik juodą ar baltą (raudoną?) mėgstančiųjų yra ir pilką tiesą suvokti norinčiųjų.

Kultūriniai "mainai", pagal sutartis, vyksta tarp JAV ir Sovietijos ir (ne pagal sutartis) tarp Amerikos ir Lietuvos lietuvių. Vilniuje išėjo Amerikoje gyvenančios Sonės Pipiraitės — Tomarienės pasakojimai vaikams "Trys lėpūnai pagyručiai", o Draugo K. Bradūnas sakosi nugirdęs, kad Amerikoje būsią spausdinama, pasternakiškais keliais gauta, Lietuvos lietuvių apysaka. Toronto Tėviškės Žiburiuose J. Gobis sako: "Kai kas Tomarienės žygiu yra pasipiktinęs, bet skaitytojai knygoje neras nieko piktinančio". Kas pasipiktins ir kiek piktinančio rasime menamame Lietuvos lietuvių kūrinyje?

Chicagoje metinis Lietuvių Profesorijų Draugijos (narių 90) suvažiavimas. Profesoriai — intelektualinio pasaulio milžinai! Bet darbo iš amžiny planų leisti lituanistikos bibliografiją, matyti, neišbrenda, nors prof. A. Maciūnas padaręs stambų įnašą. Mirė 6 nariai ir pajusta, kad jaunieji mūsų akademikai, profesoriai tapdami, vengia stoti draugijon nariais. Gal nenori būti palaukiami septyniais broliais miegančiais?

Dabar pasižiūrėkime į Ohio Lietuvių Gydytojų Draugiją (narių 62). Metinis suvažiavimas Clevelande pašyrė 1,000 dol. kompozitoriui V. K. Banaičiui. Pasirodo tai jau penktoji tūkstantinė mūsų kultūros darbininkams. Jau gavo: A. Landsbergis už "Penki stulpai turkaus aikštėje" (1957), Lietuvių Enciklopedijos redakcija (1958), lietuviškam elementoriui leisti (1959) ir Čiurlionio ansamblis (1960). Gydytojus su profesoriais lyginant, norisi su Arminu tarti: "Kas nedirba, mėlė vaike, tam nė duonos duot nereikia" (šią mintį pasisavino Sovietijos konstitucija). Aišku, gydytojai turi daugiau progų iš mūsų "išlupti" pinigų, negu profesoriai, todėl finansiniai pajėgesni, bet vis dėlto šie, nors intelektualiai, privalėtų žibėti!

Lietuvių Darbininkų Draugijos metinis suvažiavimas Bostone sutraukė 32 atstovus nuo nežinoma kiek skyrių ir narių. Įkurtuvėse, 30 metų atgal, dalyvavo 109 atstovai, vėliau sukūrė 35 skyrius, turėjusius 1,000 narių. Draugija 1957 m. pradėjo leisti žurnalą Darbas, kurį redagavo ir St. Kalrys. Jam susirgus, nauja redakcija ne ta koja ne ton kairėn žengtelėjo. Žurnalo reikalingumą suprantantieji norėtų, kad jis eitų, bet, nors pinigų atsirastų, nėra redaktorių, kurie, kaip vienas atstovas pareiškė, tarnautų "ne vien intelektualams", bet "visiems, šviesos trokštantiems".

Nepamirškite — čia ne tėvo arklys ir ne sūnus važiuoja, todėl nei Vienybės savininkai, nei redakcija neatsako už šios skilties nuomones, nes jos išimtina priklauso žemiau pasirašusiam įnamiui, kurį malonūs šeiminkai priėmė.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajszczios keliu tejsybes ne-

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale storawosimes but inpedzejs giaro artojaus, kurys suidamas zagre in rankas, nesidajro, o stora-wojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

š praeities
Tavo sūnūs...

- Sutartis tarp MEXICO ir AMERYKOS wajs susytarsze, wajna ant tikro tarp tu žemu bus.

VIENYBĖ, 1886 m. lapkr. 24 d. Aurora, Ill.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

M. Kregždienė \$5.00
Woodhaven, N. Y.
M. Žalėgiris 3.00
Baltimore, Md.

Vienybė nuoširdžiai dėkoja aukotojams

GYVIEJI PAVEIKSLAI IŠ ARTI IR TOLI

Stalino lakštingalos

Lietuvos krūmuose...

Viktoras Zylė

MAINOS RŪBAI MARGO SVIETO...

Užpraėjusios savaitės Vienybėje buvau prašytas, jog prie progos teks pavartyti lietuvių "giesmininkų" Stalinui sudėtas dainas bei raudas.

Vartant archyve sutrunėjusius lapus, amerikiečių spauda spėjo pranešti, kad Taline, Rygoje, Vilniuje ir pačioje Sovietų S-goje prasidėjo Stalino garbinimo liekanų naikinimas.

Lietuvoje iškaikiama gatvių, aikščių, alėjų, miestų rajonų, kolchozų pavadinimai; griaujami Stalinui pastatyti paminklai, iš muziejų, meno galerijų dingsta Stalino portretai, skulptūros. Žodžiu, — į darbą paleista kirviai, kaltai, dalbos, tvoklės. Apsišvarinimas vyksta pilnu tempu. Stalino vardas, dildėmis naikinamas. Ir tai įvyksta naktimis, slapčiom

Jei gyva būtų poetė Salomėja Nėris, matydama "socialistinio realizmo" išdaigas, vargu ji šauktų "Sudeginkit mane — kaip raganą!" Ji ieškotų virvės ir pati save pasitemptų po pirmu telegramstulpiu.

PIRMOJI STALINO LAKŠTINGALA

Salomėja Nėris buvo pirmoji, (1940 m.) pradėjusi Lietuvoje garbinti Staliną. Garsiosios poemos apie Staliną atsiradimas (rašytojo P. Cvirkos pasakojimu) turi istoriją.

Lietuvą okupavus, sovietų pasiuntinys Kaune, Pozdniakovas, iškvieta P. Cvirką, A. Venclovą ir Salomėją Nėrį. Prie pasikalbėjimo prisijungęs ir pasiuntinybės sekretorius Moločkovas. Drg. Pozdniakovas pareiškęs: "Lietuvai teks prašytis įsijungti į sovietinių tautų šeimą. Tuščiom rankom vykti į Kremlių bus nepatogu... Reikia sukurti kokį nors dūdingą, nemirštamą literatūros kūrinių ir padovanoti drg. Stalinui. Tai bus ženklas, kad lietuviai myli savo išlaisvintoją."

Visų akys, P. Cvirkos žodžiais, nukrypusios į Salomėją Nėrį. Įkalbinėjama griebtis darbo, Salomėjai nuriedėjusios ašaros. Pradėjusi dėkoti už parodytą pasitikėjimą, suteiktą garbę. Momentais ji ėmusi kalbėtis su savimi — "Ar aš sugebėsiu? Ar aš tik pajėsiu?"

Drg. Moločkovas padrasinęs. Darbas būsiąs apmokėtas! Drg. Pozdniakovas spaudęs Salomėjai abi rankas.

Taip buvo padėti pamatai poemai apie Staliną parašyti.

POEMA SKAMBA KREMLIJE

Salomėjos Nėries poema apie Staliną buvo pirmą kartą perskaityta (tik 12 posmų) 1940 m. rugp. 3 d. Kremluje, — Lietuvos "priešmimo" į Sovietų S-gą dieną.

Mums rašo...

KURIO TEISYBĖ?

Vladas Būtėnas ir Vacius Vaišnoras Naujlenose pešiojasi dėl Chicago vyrų choro ir operos įkūrimo ir kam už tai nuopelnai. Pirmasis aiškina, kad choro ir operos įkūrimui reikia laikyti Vytautą Radzių, gi antrasis — grupę asmenų.

Kurio teisybė ir kam tikėti?

V. Vaišnoras nedaug kam žinomas, bet Vl. Būtėnas laiko save viską labai gerai žinančiu, garsiu žurnalistu, studijavusiu, kaip rašo Lietuvos Enciklopedija, augštuosius mokslus Flensburge, Vokietijoje.

Bet, kiek man žinoma, Flensburge jokios augštosios mokyklos nėra...

JONAS GEČAS

Aukščiausios Tarybos posėdžiui pirmininkavęs A.A. Andrejevas iššaukė Salomėją Nėrį tribūnon.

Padariusi žemą tūpsnį, Salomėja Nėris lietuvių kalba pareiškė: "Vadui, mokytojui, draugui, lietuvių tautos išlaisvintojui — didžiajam Stalinui aš skiriu savo eiliuotą žodį — poemos apie Staliną. Joje reiškiamos mintys ir jausmai lietuvių tautos, dėkingos už savo laimę ir išlaisvinimą". Poemą ji deklamavo lietuviškai, overtimą į rusų kalbą perskaitė drg. Zenkevičius.

Ilustracijai pacituosime tris poemos posmus:

"Skambėki, daina mano, jautriai sirdingai,
Tu Stalinui — Jam sukurta.
Už laisvę dėkinga — už saulę dėkinga
Atgimusi mano tauta".

"Valia jo plieninė, ir portas plieninis,
O žvilgsnis maloniai šmagus.
Ir myli draugai jį, ir myli jį minios
Ir myli kiekvienas žmogus".

"Ir slinda apie jį plačiai
Legendos po pasaulį:
Galingi Stalino pečiai
Laužia vartus į saulę".

Už šį Salomėjos sukauptą mėžinį, iš Lietuvos valstybės išdo (P. Cvirkos žodžiais) jau buvę išmokėta 60 tūkstančių litų.

Paklaustas, kaip Salomėja Nėris išgyveno poemos skaitymo momentą, kai arti jos sėdėjo ir klausėsi pats Stalinas, P. Cvirka atsakė: "Skaltė kaip dievaitė! O kai nulipo nuo tribūnos — liko šlapia vieta".

"Neapsakomai malonu ir kartu neįtikėtina stovėti arti drg. Stalino, — tęsė P. Cvirka. Kai aš tribūnoje stovėdamas verčiau į rusų kalbą ministerio Mickio padarytą pranešimą, aš jaučiau, kad drg. Stalino akys, lyg rentgenas, mane visą persviečia. Aš suprakitavau, sakė Cvirka, lyg būčiau šieną pjovęs..."

LIUDAS GIRA TURAVOJA
SALOMĖJAI NĖRIUI

1940 m. rugp. 25 d. antrą kartą L. Seimui susirinkus posėdžio, jame su "kilometriniu" poema pasirodė Ljudas Gira.

Štai jo sukurtos liaupsės eilutės (o jų buvo 19!):

Nukelta į 5 psl.

Mūsų spaudos skiltyse

Visi mūsų kolonijos ir apylinkių lietuviai kviečiami atvykti į mūsų sostinės pagerbimą ir išklausti žurn. S. Narkėlinaitės pranešimo iš paskutinio lankymosi Lietuvoje. Be to, bus parodytas valandos laiko filmas. Be abejo, S. Narkėlinaitė, kaip vilnietė, daugiausiai nufilmavo Vilniaus vaizdų, tačiau kartu pamatysime Kauno įdomesnes vietas, Trakus, vieno Lietuvos rytinio miestelio vaizdą ir kolchozą.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA.

... Tėvų per keliolika metų kaltos vaikams mintys apie raudonąją tėvynės okupaciją, tėvynės, kuri jiems nematyta, o, jeigu ir vaiko amžiuje matyta, tai stovinti kaip miglose arba susidedanti iš atskirų vaizdų, — tos tėvų kalbos ir per eilę metų keltas vaizdas gali subyrėti į skeveldras per keliolika tokio filmo minučių. Mažiausiai, sukels abejingumą ir nepastikėjimą. Jau vien tik dėl šio vieno motyvo filmas iš Lietuvos nerodytini. Antra, visus iševijus lietuvius gražus filmas apramina. Gal iš tikrųjų nėra taip blogai? Psichologiškai suprantama, dėl ko komunistai į mūsų pačių rankas virvę įspraudė. Karkitės! Silpninkite savo darbą ko-voje dėl jūsų Lietuvos laisvės bylos.

A. Jonaitis, DARBININKAS.

Kapitalizmo pasekmė — materializmas ir egoizmas. Ne-nuostabu todėl, jei kas pripažįsta, kad vakarų demokratijos ir komunizmas turi kai kurių panašumų.

Zenonas Prūsas, LAIŠKAI LIETUVIAMS

... Labai dažnai pamirštama, kad pats laikraštis yra reikalingas visuomenės paramos. Iš jo reikalaujama, bet, kai tenka jam atiduoti savo duoklę, kyla išsisukinėjimai.

Pr. G., TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI.

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 24 d.

Stalino lakštingalos... 1 iš 4 psl.

"Nūdien baigėsi mūsų juodos naktys —
Smurto, sauvalės, melų, apgaulės.
Todėl taip džiugiai mums širdys ėmė plakti,
Susilaukėm nū Stalino saulės".

"Respublika! Ligišiol tave visi tik alino,
Nuo šiol žydėt globoj pradėsi Stalino!"

Su L. Giros parašyta "poema" apie staliniskąją konstituciją lyg ir užsibaigė Staliną garbinančios poezijos kūrimo laikotarpiu. Buvo dar paskelbtas sovietinėms dainoms parašyti konkursas. Premijos buvo išmokėtos A. Miškiniui, A. Rūkui ir J. Graičiūnui, bet nei žodžiai nei muzika nepatraukė lietuvių ausies.

Rašytojams laikantis atokiai nuo verdamos sovietinės buizos, imta liaupsinančias "giesmes" versti iš rusų kalbos. Pradėta prievartauti ir lietuvių rašytojai. Iš jų reikalauta, — jei ne poezija, tai bent viešu pareiškimu išpažinti naują "tikėjimą", pagarbinti Staliną. Kompartijos agitacijos ir propagandos vadovė bei NKVD bendradarbė Judita Komodaitė pro Kauno ir Vilniaus radijo mikrofonus prievarta pravarė keliolika rašytojų, pati savo ranka prie jų kalbų pririesdama armijai, Stalinui pagarbinti liaupses.

1941 m. birželio m. kilęs vokiečių — rusų karas nutraukė prieš lietuvių rašytojus vykdytą terorą. Į Sovietų S-gą pabėgę okupanto giesmininkai savo niekinį darbą tęsė toliau.

"LAKŠTINGALOS NEGALI NEČIULBĖTI"

Kitaip reikalai susiklostė, kai okupantas antrą kartą Lietuvon grįžo. Kas kuo galėjo: poezija, proza, reportažu, teptuku, molio ar granito luitu, daina, kantata, maršu — visiems buvo privalu "įamžinti" tėvas ir išvaduotojas Stalinas.

Rodyti pavyzdį bei stambiausią duoklę turėjo atiduoti iš "rojaus" sugrižę Stalino vaikai.

Štai Kostas Korsakas. Dar L. Seime (1940 m.) pradėjęs sveikinimu: "Siunčiame karščiausią Lietuvos inteligentijos padėką... išvaduotojui, visų tikrojo meno ir mokslo kūrėjų bičiuliui ir įkvėpėjui didžiajam Stalinui," ir perėjęs prie "poezijos", Korsakas paskyrė Stalinui tokias eilutes:

"Didi mus partijos galia —
Jai kelią pergalėn nurodė,
Pagimdė Lenino ją žodis
Ir veda Stalino valia".

Aplankęs Tbilisį miestą, Ant. Venclova sukūrė tokį posmą:

"Šitą miestą į šlovę iškėlė
Bolševikų garsioji plejada.
Didis Stalinas uždegė liepsną
Čia šaunių darbininkų kovų.
Aikštės Kirovo balsą girdėjo,
Matė mūsų tribūną ir vadą
Aukštą Berijos vardą kartoja
Karštos širdys kalniečių laisvų".

Poetas Vladas Mozūriūnas, 1940 m. L. Seime prozaškai rėkęs: "Tegyvuoja dabarties ir ateities kūrėjas, viso pasaulio jaunimo mokytojas ir vadas — mūsų mylimas Stalinas", perėjęs prie eiliakalbybos, nukalė tokias eilutes:

Taip dabar atrodo A. Venclova (viduryje), kuris su rašytoju J. Baltušiu lankosi pas Biržų moksleivius. Nuotrauka neseniai gauta tiesiog iš Lietuvos.

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 24 d.

"Ją Stalinas didis kovoj užaugino,
Ją liaudis pamilo visa.
Jis mūsų tėvynę nuo priešų apgynė
nemiršančių žygių drąsa".

POETAS TILVYTIS SKAMBINA
BALALAIKA IR KEPTUVE

Stalinui mirus, T. Tilvytis aiškino:

"Kas gimė žemėj — mirs, supus;
Tai aš ir tu žinai.
Bet Stalinas juk gyvas bus,
Gyvens jis amžinai.

Kaip saulė šviečia ant dangaus
Be galo, be ribų.
Taip vardas Stalino brangaus
Spindės iš jo darbų".

Bet kai T. Tilvytis patyrė, jog Chruščiovas kitaip Staliną vertina, skubiai jis parašė Dainą apie Leniną:

"Svelniausi žodžiai jungiasi į dainą
Apie pavėkslį paprasto žmogaus;
Mūs mintys žemės kamuolį apeina
Ir nesuranda niekur jam lygaus".

Duoklę Stalinui krauti buvo verčiami visi lietuvių rašytojai. Prievartavimo neišvengė net tokie poezijos meistrai, kaip Putinas, Petras Vaičiūnas ir kt.

Sukurtu niekalu buvo užversti sovietiniai žurnalai, laikraščiai, vaikams skirti leidiniai, sienlaikraščiai, poezijos rinkiniai bei literatūros almanachai.

STALININĖS DAINOS PRAVIRKDE
DAUG LIETUVIŲ JAUNIMO

Stalininio mėžinio ypač daug buvo mokslo vadovėliuose. Vadovėlių teksto trečdalį sudarė liaupsės bei pasakojimai apie Staliną. Net ir elementoriuose randame tokias eilutes:

"Mes su Stalinu — į saulę!
Mes su Stalinu — kovon!
Tenedrišta nieks pasaulį
Kelti kojas Lietuvon".

Pradinių mokyklų Gimtojo Žodžio skaitymuose pilna tokių eilučių:

"Tviska vėliavėlės,
Tviska raudonai.
Eina pionieriai —
Stalino vaikai".

Vyr. klasėms sudarytuose Skaitymuose užtinkame A. Venclovos ketureilį:

"Mylėki Staliną, draugus,
Tėvynės fabrikus, laukus,
Augink jaunystėje sparnus
Ateis greit skristi laikas".

Ir taip puslapis seka puslapį ir vis dainos apie Staliną:

"Draugas Stalinas — mūsų tiesa,
darbo žmogui — didžioji šviesa,
ir bičiulis
ir vadas brangus —
darbo žemės
šviesiausias žmogus". Nukelta į 8 psl.

Vytauto Mazelio nuotrauka

Juozas Tysliava, Jr., Valė Tysliaviene ir jos sesuo Elena Vainiūnienė Fresh Pond Krematoriume...

Liūdime kartu...

Didžiai Gerbiama Ponia Tysliaviene,

Prašau priimti mano žmonos ir mano giliausią užuojautą Jus ir Jūsų sūnų ištikusioje skaudžioje nelaimėje. Jūsų vyro Juozo netikėta mirtis sukrėtė ne tik jo šeimą, ne tik New Yorko lietuvius, Daugumą laisvojo pasaulio lietuvių pajus susidariusią spragą mūsų kovoje už Lietuvos laisvę, kaip lygiai ir kultūrinę plotmę.

Miela Ponia Valia, Jūsų nelaimėje lai būna paguoda, jog su Jumis liūdi skaitlinga visuomenė.

Apgailėstauju, jog dėl savo sveikatos stovio negaliu atsiveikinti su velioniu asmeniškai.

Su gilia pagarba,

Jūsų,

JONAS BUDRYS

1961 lapkr. 13 d.

Jūsų didžio skausmo valandą dėl savo mylimo vyro ir tėvo, poeto ir žurnalisto Juozo Tysliavos mirties leiskite man pačiam ir Lietuvos Laisvės Komiteto bei Lietuvos Delegacijos Pavergtųjų Europos Tautų Seime vardu pareikšti Jums gilią užuojautą.

Velionis Juozas yra išvaręs platų barą mūsų tautinės kultūros ir Lietuvos laisvinimo kovų dirvose ir jo ankstybo pasitraukimo nuostolis bus visos mūsų išeivijos skaudžiai pajustas.

Su gilia užuojauta

V. SIDZIKAUSKAS
Lietuvos Laisvės Komiteto ir
Lietuvos Delegacijos PET Seime Pirmininkas

Šia — Jums ir lietuvių visuomenei nepaprastai sunkia valanda norėčiau prašyti priimti ir mano gilią sielvartos pareiškimą. Jūsų vyras p. Juozas Tysliava buvo drasi, nepaprastai spalvinga kūrybinė asmenybė, kartu jį buvo retų gabumų visuomenininkas — organizatorius, Svarbiausia; — jo gyvenimas buvo skirtas lietuviškojo žodžio gyvybingai tarnybai. Man lieka tikrai palenkti mano galvą jo atsiminimui.

Jūsų

ALEKSIS RANNIT

Brangieji Valyte ir Juozuk!

Skaudi žinia apie brangaus Juozo mirtį eina į visus lietuviškus kampelius atnešdama liudėsį ir skausmą. Jis mirė garbingoje kovoje už visų mūsų idėjas. Mirtis skrieja pas judų, kuriuos jis taip mylėjo ir į Vienybę, kuris buvo jo gyvenimas ir mirtis. Šia sunkią valandą priimkite mudviejų užuojautą. Jaučiame, kad jo darbų tęstinume rasite paguodą ir paramą.

Jūsų

Mykolas ir Alena DEVENIAI

Lietuvių Rašytojų Draugijos Valdyba viename iš savo posėdžių įvykusių Vienybės namuose. Iš k. į d.: P. Jurkus, A. Landsbergis, J. Tysliava, P. Naujokaitis, S. Zobarskas.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS VICEPIRMININKO PRANO NAUJOKAIČIO ATISISVEIKINIMO ŽODIS

Niekados nebuvau pagalvojęs, kad teks tarti paskutinį atsisveikinimo žodį mūsų Pirmininkui šitame redakcijos kambaryje, kur mūsų posėdžiauta, svarstyta literatūrinės problemos, ištisas valandas nuoširdžiai kalbėtasi... Mirties realybė — tokia staigi ir netikėta! Graudumas širdyje, ašaros akyse... Pergreita! mus palikai, Juozai... Tavo laikrodis sustojo. Tavo gyvybės ugnis užgeso. O ji degė skalsčiai ir stipriai. Per visą gyvenimą Tu liepsnojai kūrybos ir kovos ugnimi. Savanorių žygliai, naujų kelių ieškojimas kūryboje atžymi Tavo jaunystę. O paskui — Paryžius, Londonas, New Yorkas... Aple 30 metų Tunesi lietuviškos spaudos vėlia-

vą Amerikos Lietuvoje. Nepalūžai po sunkia leidejo nasta. Esi nepakeičiamas ir nepakartojamas. Toks turtingas ir stiprus lietuvišku žodžiu, įžvalgus, sarkastiškai kandus ir nepalenkiamas kovoje dėl savo įsitikinimų ir pasiryžimų. Dažnai nesuprastas ir neįvertintas, savo pastangose Tunesvyravai ir neiškrypai iš patriotinės lietuviškos linijos. Bėgančių dienų pareigose Tu buvai drąsus kovotojas, veržlus visuomenės veikėjas, pirmaeilis kalbėtojas... Didelė tuštuma mūsų gyvenime be Tavęs, Juozai. Tik dabar pajusime, kokią didelę vagą Tu varei. Sunku bus pasilikusiųjų pečiams. Tu toks didelis savo kovos šviesoje... Bet dar didesnis Tu, Juozai,

esi savo kūrybos žodyje. Ne visas žmogus miršta, o juo labiau kūrėjas. Lyg primirštas buvai kaip poetas. Tave visi matė visuomenės ir spaudos baruose, o Tavo poezijos puslapiais grožėjosi tik išrinktieji. Dabar į pirmą apšvietimą iškyla Tavo kūryba. Joje Tu esi amžinas. Eisi iš kartos į kartą ir spindėsi savo kristaliniu grožiu. Sunku atsisveikinti su didelių nuopelnų žmogumi. Bet ašaros ir sugraudinta širdis nepakels tos naštos, kurią Tu palieki mums dienų tekėjime. Pats išeidamas amžinybėn. Gyvųjų pareiga prie Tavo karsto pasiryžti darbu. Mes pasižadame, kad Tavo leistas ir redaguotas Vienybės laikraštis eis ir toliau. Tavo poe-

Tu graži ir didelė, kaip Roma tarp kalnų,
Tave garbina mano sąžinės gaisrininkai.
Audros išvyniojo temstančius vieškelius,
Kuriais tu teini ir nueini, kaip istorija...

Šiąnakt įsilaužiau į tavo gyvenimą
Šiąnakt išvogiau tavo akių ramybės piramydes...
Aš — pamušalas laiko ir erdvės apsiauste,
Aš — paskutinis žemės ir dangaus drebėjimo akordas.

Tu — laukinio paukščio sapnas mėnesienos naktį
Tu — kviečių žydėjimas Manitobos žemėje...
Dangaus katilė užvirė žvaigždžių metalas —
Du meilės darbininkai atėjo iš rytų ir nuėjo į vakarus.

JUOZAS TYSLIAVA

Atsiuntė paminėti

Ignas Malėnas Elementorius Ė. iliustravo dail. Viktoras Simankevičius. Spaudė Saleziečių spaustuvė Italijoje, 1961 m. Išleista dr. Juozo Kazicko ir dr. Kęstučio Valiūno lėšomis, minint Neries bendrovės dešimtmetį. 110 psl., kaina nepažymėta.

Pedagogas I. Malėnas, ilgai studijavęs vaikų psichologiją

ir fonetiką, nauju metodu moko lietuviškai skaityti, Autoriaus pasisakymu, pagrindinis skaitymo elementas yra skiėmuo. Vykusiai tekstą papildė spalvotos dail. Simankevičiaus iliustracijos, kurių itin gausu. Teko girdėti, jog tėvai, pasekę šiuo metodu, džiaugiasi sparčia mažųjų pažanga.

zijos Pilnatis, prie kurios tvarkymo dirbai, turi būtne-trukus išleista ir paskleista skaitytojams. Tavo darbams ir kūrybai pažinti ir įvertinti bus surengta akademija. Tu ilgėjais savo tėviškės namų, paliktų Lietuvoje, Tų Suvalkijos kalnelių ir lygumų. Kalbėdavai su jausmu apie juos. Nesugrįžai ten gyvas. Bet Tu nemirai, o tik iškelia-vai; tebesi gyvas Amerikos Lietuvoje, mūsų visų širdyje, kurie Tave pažinome, su Tavimi dirbome, su Tavimi kovojome...

O artimiesiems — žmonai Valerijai, sūnui Juozui, giminėms — gili gili užuojauta visos LRD vardu.

PRANAS NAUJOKAITIS

Stepas Zobarskas The Marker of Gods. Ten Lithuanian stories, with an introduction by Alastair Guinan. Viršeliui aplanką piešė dail. Povilas Osmolskis. Voyages Press, New York, 1961. 131 psl., kaina 3 dol.

Rinkiny šie Stp. Zobarsko apsakymai: Phoenix, The Brother's Voice, The Relation, Monsignor's Footstool, Fear, The Blessing, The Goldfish, The Count's Legacy, En Flagrant Delit, The Maker of Gods.

Skoninga knyga tiems, kurie anglų kalboje nori susipažinti su mūsų subtilaus beletristo kūryba. Beje, rinkinys bus pradėtas pardavinėti gruodžio 15 d. — kaip tik šventėms.

Dviejų lietuvių nuotykių Šiaurės Karelijoje

V. KAMINSKO piešiniai

JUOZAS POŽERA

Briedžių medžioklė ir čia. Karelijoje, uždrausta. Tačiau vietiniai gyventojai gauna leidimus nusišauti mesai per metus vieną — du briedžius.

Vėliau nuejome apžiūrėti meškos kašio, kuris, ištemptas ant rėmų, džiuvo už namo, pavasario saulės atokaitoje. Neduok diėve su tokia susikibti sokiui! Nuo viršugalvio iki užpakalines kojas siekė beveik du metrus. Nagučiai kone žmogaus pirštų ilgumo. Dan tukai — per visa degtuką.

Popietė virš kaimo pasigirdo lektuvo motoro gaudesys. Manęs atskrido. — vel atsiprašomai šyptelejo dėde Vilus. Ir tai buvo ne apsimetimas bet nuoširdus drovumas, ašeit, kiek be-reikalingų rūpesčių žmonėms užverčiau. Ne, matyt, tuo civilizacijos gyū nepasislėpsi ne atokiausiame mūsų tėvynės kampelyje!

Malūnsparnis nusileido ant kalvelės netoli namų ir po pusvalandžio vėl pakilo, nusinešdamas dėdę Vilių ir ištikimą jo keturkoj draugą.

Kaip vėliau teko sužinoti, abu puikiausiai sugijo. Dėdei Viliui buvo sulaužyta kairioji ranka, trys šonkauliai ir suplėšyti dešinio peties raumenys. O jis gulėjo, šypsojosi, pasakojo! Ir nė vienos ai manelės!

Suo, kad ir perkreiptu žandikauliu, bet taip pat sugijo. Dabar sako, visoje apylinkėje nėra piktesnio ir atkaklesnio meškų priešo Didelius pinigais siulo medžiotojai už jį dėdei Viliui, bet šis prisiekęs iki galo savo dienų niekam jo neatiduoti, dalintis su juo viskuo kaip ir dera artimiausiems draugams.

4. KUR ŽIEMOJA UODAI?

Vel ryte grįžome iš kurtinių medžioklės ir vel — tušiomis. Nei matėme, nei girdėjome. Vasilis keikėsi, plūdos, sakė, jog tai nematytas prakeikimas. Nelinksma buvo ir mūsų širdyse. Nejaugi taip ir teks išvažiuoti, nepamačius šių miško gražuolių?

Bet svarbiausia atsiliko vėliau, kai mes jau žengėme namo. Vel šnege pamatėme tuos pačius nelemtus pėdsakus. Kad tai buvo eita to patio žmogaus — nebuvo jokios abejonės: tie patys, stambus kaustyti padai ir aiškus sudūrimas kairėje kulnyje.

Dabar buvo aišku, kad tai ne atsitiktinis paklydėlis, bet žmogus, žinantis kurtinių tuokvietes, kurias, anot Vasilio, žinojęs jo tėvas vienintelis draugas ir jis pats.

Mes grįžome pikti ir niūrūs. Nė nepažvelgė į pusryčius, sugrįvome į guolius. Nusunūdę valandėlę, nutaikę progą, kai nieko nebūvo namuose, paslapčiomis peržiūrėjome visą šeiminkų turimą

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 24 d.

MAIRONIS

Maironio, didžiojo tautos dainiaus ir atgimimo pranašo, šimtmetį (gimęs 1862 m. spalio 21 d.) visa Pasaulio Lietuvių Bendruomenė privalo tinkamai paminėti šį didvyrį pagerbdami, drauge stiprinsime mūsų tautinę gyvybę ir kultūrinį sąmoningumą. Tegu suteikia šita sukaktis mums kuo daugiau atgimimo, tegu gyviau mus visus pajudina. Mums ši šilandien taip stinga idealizmo, entuziazmo ir pasitikėjimo savimi.

Tuo tikslu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba visu broliškam nuoširdumui kreipiasi į visų kraštų, apygardų bei apylinkių valdybas ir kiekvieną lietuvę bei lietuvį:

1. Tegu 1962 m. bus Maironio metais.
2. 1962, Maironio, metais visoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje turi kilti sukaktuvinė nuotaika ir akcija.
3. Visuose kraštuose, t.y. kiekvienoje apygardoje ir apylinkėje, nedelsdami pradėkime intensyviai ruoštis dideliems ir kiek išgalint, įspūdingesniems Maironio minėjimams (akademija, Maironio dainų koncertas, paskaita, deklamacijos, jo dramų pastatymas ar inscenizacija ir pn.).
4. Kiekvienas laikykime savo pareigą uoliai talkininkauti bei dalyvauti ruošiamuose Maironio minėjimuose.
5. Maironio metais įsigykime ir pakartotinai įsiskaitykime jo raštus, ypač "Pavasario balsus" ir "Jaunąją Lietuvą".

Brangios mūsų tautos, mylimos tėvynės bei nelaimės akvalzdoje būtinai ir prideramu būdu paminėkime Maironio 100 m. sukaktį! Testiprina vėl Maironis lietuvio viltį ir tikėjimą į tėvynės aušrą bei naują pavasarį. Tešviečia mums Maironio dvasios bei kūrybos heroika, idealizmas ir tėvynės bei laisvės meilė.

PLB VALDYBA

Nuo 1905 m., kai tik iš Lietuvos atvyko į Brooklyną, Pijus Bukšnaitis įsijungė į lietuvių judėjimą, pasireiškė visuomeninėje veikloje ir ypatinai daug veikė su choralais. Garbingos sukakties proga, malonu prisiminti jo nueitąjį kelią.

Pijus Bukšnaitis gimė 1881 m. lapkričio 9 d. Laukeniškių, Šakių apskr. Višakio - Rūdoje baigęs pradinę mokyklą, kurį laiką mokėsi Veiverių, o vėliau Žitomiro mokytojų seminarijose. Muziką mokėsi pas Griškabūdžio vargonininką Bendoraitį. Vargonininkavo Aleksandrijos mieste, Volinijos gubernijoje, vėliau Polynuos, Žitomiro gub., lankė Plocko vargonininkų kursus. Po to buvo kunigaikščio Liubomirskio miškų urėdo pavaduotoju ir knygvedžiu. Grįžęs Lietuvon, 1904 m., pradėjo vargoninkauti Skriaudžių parapijoje. Nuo čia prasideda Bukšnaitio lietuviškoji veikla. Organizavo chorą, ragino jaunimą jame dalyvauti, tą patį darė ir Veiveriuose, įsijungė į priešcarinę veiklą, o, kai policija rengėsi jį suimti, išsoko iš savo buto pro langą, pabėgo Vokietijon, iš kur atvyko į JAV.

Gerokai bendrai prasilavinęs, pagal anuos laikus buvo išprusęs ir gavo darbo pinigų siuntimo agentūroje. Laisvalaikį pašventė lavindamas chorus ir sceninei veiklai, rengė koncertus, statė operetes, laikė paskaitas. Yra vadovavęs šiems chorams: Brooklyno revoliucionierių, Tėvynės mylėtojų, Scenos mylėtojų, Maspetho Lyros.

Didžiausia jo veikla nuo 1911 m., kai Brooklyne apsigyveno Ks. Strumskis. Su juo Bukšnaitis per 30 m. dirbo Vyturėlio, Scenos mylėtojų ir Operetės draugijos choruose. Darbavosi bendrai: Bukšnaitis rūpinosi režisavimu ir sceniniu pastatymu, parūpindavo operetėms, o Strumskis - tik muzikine puse, choralais, orkestro ir gaidų ruošia. Bukšnaitis daug gelbėdavo ir gaidas paruošiant.

Tas laikotarpis Brooklyne buvo žymus muzikine veikla. Abu rūpinosi statyti operetes, retkarčiais suruošdavo koncertą, o kitos draugijos - būreliai statė draminius dalykus bei komedijas. Operetėse Bukšnaitis dainuodavo tam tikrus, ypatingai komiškuo-

Juozas Žilevičius

PIJUS BUKŠNAITIS

sius vaidmenis. Iš prigimties komikas, turėjo pasisekimo ir pagal to laiko lietuvių posakį: "Bukšnaitis vienas pats teatrą sudarydavo. Nereikėjo kitų artistų - iki ašarų publika juokindavo. Tai buvo artistas!"

Kai operetėje ilgesnį laiką darbuotis pabosdavo, Bukšnaitis parašydavo komedijų, jose pats dalyvaudavo ir pats režisuodavo. Parašė šias komedijas: Mulčiai ir mulkinys, Literatas, Kąjėtonas, Anupras, Čebatai išėjo. Jos buvo vaidinamos visame krašte. Be to, Bukšnaitis yra vienintelis, išvertęs nemažai Operetės choro statytų operetė: Kornevilio varpai, Silvija, Cukrinis kareivis, Mieganti karalienė, Laima, Raganius, Bailus daktaras, Diktatorius, Paulina, Gražioji Galatėja, Agurkai, Grigutis, Kovotojai už idėjas, Beprotnamis. Jos visos Bukšnaitio mimigrafuotos, įrištos į kietus viršelius, kai kurios buvo platinaimos su gaidomis, vaidinamos didesnėse lietuvių kolonijose. Taip pat parašė libretą Miko Petrausko operetei Velnias išradėjas ir Šventoji naktis.

Surinko ir sutvarkė dviejų, trijų ir keturių balsų chorui Revoliucijos giesmes; solo, pritariant fortepionui: Razbaininkų dainą ir Vėdu lankon bėrą žirgą, taip pat juokų žurnale Tarka išspausdino keletą dainelių. Plačiai dalyvavo spaudoje, buvo redakcijos nariu, kaiku redaktorium; Kovoje, Vienybėje, Keleivyje, Lietuvoje, Tėvynėje. Dalyvavo visuomeninėje veikloje: LSS sekretorius, Amerikos Lietuvių Centrinio Komiteto sekretorius ir kt. Atvykęs į JAV,

per 56 metus, yra daug nuveikęs, o ir dabar darbuojasi SLA centre. Daug metų kruopščiam veikėjui!

Beje, įdomu pas klausyti: statytų operetėms orkestrinės gaidos? Jų buvo nemažai prisirinkę. Ypatinai pas senuosius dar turėtų būti programų, plakatų, nuotraukų. Visa tai svarbi medžiaga mūsų išeivijos istorinei veiklai muzikos srityje. Paklaustas, sukaktuvininkas sakosi nieko neturįs, išskyrus operetėms vertimus. Ėjo gandai, kad, po Ks. Strumskio mirties, visos tos gaidos kieno tai į Šiukslyną išmestos...

Visi, pas kuriuos dar yra minimų dalykų užsilikę, prašomi paaukoti Lietuvos Muzikologijos Archyviui, kuris veikia Chicagoje. Visą tą medžiagą siųsti archyvo organizatoriui J. Žilevičiui, c/o Mr. R. Fulton, 49 Hershey Dr., Wayne, New Jersey.

Ar palaikyti ryšius su tėvynėne, spaudoj daug rašyta. Po karo atvykę gal daugiausia suprantama paliktą žemę ir artimuosius. Ir kai sutinkti tautietį, einantį siųsti gėrybių tėvynėn, Sibiran, jam lenki galvą, nes matai, jog žmogus dar gyvas ir nedingęs savo artimiesiems, sava Lietuvai.

Jis girdi tu laišky žodžius, kad tenai pražilo, nupliko, kai viską atėmė, išvarė, išvežė iš namų, kai negalėjo valgyti ir miegot.

Tūlas po siuntinio gautam laiške skaito, jog tai neapsakoma dovana ir niekad atsilyginti negalės, ir dar vieną sakinį: "...kažin kuris kuriam daugiau skolingi liekam..."

Dabar BALFas, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N.Y., vykdydamas savo vай, prašo paaukoti, nušluostyti ašarą tenai išblaškytiems. Siųskime, kol turim kam siųsti, aukokime, kol dar ima, duokime, kol dar prašo, nes kaip liūdna vartyti banko knygutę ir širdyje verkti, jog esi likęs vienišas ir, rodos, neturikam siųsti. BALFas laukia visų mūsų aukos, nes jis turi daug šaukiančių, prašančių pagalbos - nuo Nemuno iki Vorkutos...

Palaikykim santykius su mūsų šventąja žeme, išgirskim jos žmonių balsą, siųskim, nes tikrai nežinia, kas kam daugiau skolingi esam...
JUOZAS PAROJUS

apavą. Juk jie girdėdavo visus mūsų pokalbius, ruošiantis į naujas tuokvienes! Aštrus gėdos jausmas užliejo mudu, kai, pervertę ir išsniukštinę visas kertes, neradome net panašaus apavo, kurio pėdsakus matėme miške.

Gėdydamiesi pažvelgti vienas kitam į akis, mes dusavome prie savo darbų, kai staiga už lango pamatėme tirštą debesį dūmų. Vėjas nešė dūmus be perstojo, ir po minutėlės visas kaimas paskendo juose.

Galvotrukčiais išlėkėme kieman. Tačiau kaime vyravo tylą ir rimtis. Tiršti aitrių dūmų kamuoliai tebesirito pažlugusiomis kaimo gatvėmis, driekėsi viršum ežero, graužė akis, dusino. Išbėgę kaimo pakraštį, pamatėme Vasilį ir dar keletą karelių, kurie, pasirėmę ant kuolų, žiūrėjo į liepsnos apimtą lauką. Ugnies liežuviai greitai bėgo pažemiu, laizyte nulaižydami parudusią pernykščią žolę, kuri, nežiūrint ankstyvo pavasario, čia, saulės atokaitoje, buvo sausa ir parakas. Kai ugnis iš visų pusių apsupdavo pakelyje stypsantį krūmokšnį ar jauną beržiuką, tai į dangų šaudavo ugninė strėlė, subyrėdama į didžiulį spiečių kibirkščių, kurias vėjas nešė tolyn, sklaidė, gesino.

Kiekvieną pavasarį karelas ugnimi ir kirviu atkovoja iš gajaus ir besočio miško gabalėlį ganyklos savo gyvuliams. Ir kiekvienais metais miškas vėl bando jas atimti: vėjai suncėsa begales sėklių ir, žiūrėk, kur pernai dar buvo gryną pieva, šiemet jau kone kas žingsnis kalasi krūmokšniai, medukai ir gajai kabinasi, skleidžia šaknis. Žmogus vėl užleidžia ugnį, vėl kerta, kapoja, drasko šaknis. Nelengvai karelui tenka kiekvieną ganyklos, pievos ar dirbamos žemės pėdą.

Kartu su Vasilium plūšome ir mes, su šaknimis raudami apdegusius, pajudusius beržiukus, krūmokšnius.

Vėliau, kai išrautus krūmus sutėpėme į krūvas, Vasilis griebsi dirbti akėčias. Mes įsitaisėme šalia, kuo galėdami padėjome jam ir stebėjomės išmintimi, kurią karelių valstietis sukaupe per ilgus dešimtmečius, sunkioje kovoje iš šykščios čionykščios žemės išplėsdamas kąsni duonos.

Užtenka tik žvilgsnį mesti į kaimą supančius nedidukus laukų plotelius, atimtus iš amžino miško, kad tuoj pat įsitikintum: dabartinė žemės ūkio technika čia beveik nieko negali žemdirbiui padėti. Nė vieno bent kiek lygesnio plotelio! Visur umus kalneliai, stačios pakriūtės, o jose - gausybė uolų. Traktorius, aišku, šiaip taip galėtų ropoti, bet penkiavagį plūgą - dek šalin: jis beregint sulus, atsitrenkęs į akmenis, kurių aplink sete nuseta žemės paviršiuje ir dar daugiau slepiasi užsiklojusiu plona žemeles riekute. Netinka čia ir mums įprastos geležinės akėčios, drapakai, kultivatoriai. Akmuo viską trupina ir vaikiškus žaislučius. Išlaiko tik medis. Taip medis!

Mes žiūrėjome, kaip Vasilis, parinkęs tankesnes egules, vertė jas žemėn, piauste metrimais gabalais ir pusiau išlgiat skeldavo kamaeną. Nukapojęs šakų galus, nuvalęs jas nuo spyglių ir mažesniu šakelių, Vasilis perpus perskeltus egles kamaeno gabalus tvirtino ant skersinių. Prie kamaeno pasilikę metro ilgumo šakos sudarė tartum šepetį. Egle, kaip žinoma, labai elastingas medis. Štai tokiu šepetiu, uždeję ant jo reikiamą svorį, kareliai ir akėčios žemę. Jei akėčios sutinka akmenį, šakos palinksta, priešlūžia paviršiumi ir vėl tuoj sminga žemėn.

Turiu vieną sumanymą, - nepakeldamas galvos tere Vasilis ir, tik pabaigęs tašyti skersinuką akėčioms, pridūrė: Žinau vieną kurtinių tuokvietę, kur tikrai jų aptiksime.

- Tai ko gi laukiam? - sukrito Vacys ir tuoj susigriebęs atsilo: - Hm... gal tau...

- Ne, ką tu, - iš puses žodžio supratęs Vacio užuominę, numojo Vasilis. - Aišku, kad man negaila. Tik nežinau, kaip mes prisikasime iki tos vietos: tuokvietė už Osterio.

Daugiau aiškinti mudviem neteko, nes mes jau puikiai žinojome, kas tai yra Osteris. Tai upė-ežeras. Vietomis jo vandenys tyvuliuoja išsilieję kilometro pločiu. Tokie vietose atrodo, jog vanduo neturi jokios tėkmės.

Stalino lakštingalos... Atkelta iš 5 psl.

Mes juodavome vakar, šypsomės šiandien iš pagaminto niekalo bei jo gamintojų. Bet kiek ašarų išliejo mokiniai, kad niekalą išmokus atmintinai.

Pereinant iš klasės į klasę, apie Stalinui sukurtą juokdarybą reikėjo rašyti nagrinėjimus. Universitete, institutuose "virto" studentai tik todėl, kad nemokėjo "narplioti" Sa-lomėjos Nėries, L. Giros poemas. Pasikapsčius stalininiame mėžinyje, reikėjo juk rašyti "mokslineius" darbus ir t. t.

LTSR — STALINO NEBĖRI!

Ir štai 1953 m. mirė "nemirtingasis" Sta-linas. Kompartija pakilo varyti lietuvius į susirinkimus, vertė liūdėti, raudoti, nusiminiusius veidus rodyti.

Partinės mokyklos profesorius R. Šarmaitis rašytojų gedulo mitinge kalbėjo:

"Su Stalino vardu susijęs neregėtas su-klestėjimas lietuviškosios kultūros. Už švie-sų laimingą gyvenimą, už mokslą, už kultūros ir literatūros pakilimą lietuvių tauta amžinai dėkinga drg. Stalinui".

Rašyt. J. Šimkus gedulo mitinge pareiškė: "Drg. Stalinas buvo geriausias tarybinių rašytojų draugas ir mokytojas, nurodęs kelius tolimesniai literatūros pakilimui, tėviškai domėjėsis jaunos tarybinės lietuvių literatūros pasiekimais".

Ant. Venclova rašė: "Prie didžiojo vado karsto tarybiniai žmonės prisiekia sudar di-desniu paštryžimu ir pasiaukojimu eiti tuo keliu, kurį ligi šiol rodė didysis Stalinas".

Generolas V. Vitkauskas Stalino mirtį ap-raudojo tokiomis žodžiais: "Stalinas — didis Lietuvos draugas... man teko kalbėtis su Sta-linu... Daugelį brangių darbo dienų ir naktų jis skyrė T. Lietuvos suklestėjimo planams".

Toks Kl. Danta, aprašydamas, kaip kiauilių šėrėja Stasė Vitkienė dalyvavo Stalino 70 me-tų amžiaus minėjime Maskvoje, pasakojo: "Tik pagalvok — ji (S. Vitkienė) visai arti Stalino. Gal tai sapnas? Ne, ne sapnas. Tai tikrovė. Jai paduoda ranką. Kokia laimė! Di-dysis darbo žmonių vadas. Viso pasaulio dar-bo žmonių vadas. O ji, paprasta kiauilių šėrė-ja, arti jo..."

A. SNIEČKUS SU DALBA VAIKŠTO, O GIESMININKAI TYLI

Ir kokių juokų pripasakota! Pašlemėkų sau-jelė lietuviams aiškino, kad Stalino vardą kartojant buvę iškasti kanalai, nusaustos pelkės, pastatytos užtvankos, elektrinės. Ka-riai ėję frontan su daiva apie Staliną. Už komjaunuolio marškinų užkištas Stalino pa-veikslas apsaugojęs jaunuolį nuo priešų kul-ky. Didžioji lietuvių "dukra" M. Melnikaitė žuvusi su Stalino vardu lūpose. Gi šiandien jau aiškinama, kad Melnikaitė, perverta na-cijų kulkos, ilgai dar kartojusi Lenino vardą.

Per eilę metų sukurti mitai, pasakos bei liaupsės šiandien išimamos iš "apyvartos". Stalino vardas kaišiamas visokiausiais įna-giais. Darbas vyksta dienom ir naktim. Sta-lino "lakštingalos" neberodo jokio balso. Ty-li Venclova, Tilvytis, Korsakas, Šimkus, Bal-tušis ir Co.

Dabar Lietuvoje tylom šnekama, girdi A. Sniečkui vadovaujant, — kaltai, dildes, dalbos ir tvoklės susitvarkys su asmenybės kulto liekanomis, bet kokio įnagio prireiks Lietu-vos TSR himnui persiūsti? 1950 m. A. Venc-lova, talkininkaujant kompozitoriams J. Šve-dui ir B. Dvarionui, į vadinamą himną yra įrašę tokį posmą:

"I laisvę mums Leninas nušvietė kelią,
Padėjo kovoj didi rusų tauta.
Mus Stalinas veda į laimę ir galią,
Tautų mūs draugystė kaip plienas tvirta".

Mums mažiausia tenka rūpintis, kaip ir kuo bus išgraužtas Stalino vardas. Tėvą ir moky-toją pakius Kremliaus patvoryje, liko "naš-lė kompartija." O ji juk turi aštrius dantis...

Dear Mrs. Tysliava:

I was shocked and deeply moved by the sudden death of your husband, whom I have known for many years and admired as one of the outstanding poets and editors. Please accept my most sincere sympathy in your grief and of your son Joseph.

WALTER CHASE - ČEKANAUSKAS

PASKUTINIS JUOZO TYSLIAVOS LAIŠKAS

1961 m. rugsėjo 15 d. Tysliava man rašė:

"Mielas Jonai:

Aš dar kartą atidžiai perskaičiau tavo dalyką apie Duką ir jo avantiūras, jieškant aukso ir deimantų Afrikoje. Ar žinai, kad dalykėlis yra visai vykęs, sukurei tikrai vertingą dalyką. Kalbu apie "Aukštas nuplovė nuodėmes". Žino-ma, jį reikės leisti per keletą numerių.

Laikas šuoliuoja mėnesiais ir metais, o mu-du Tavo ūkyje vis nesutinkame. Kol dar gražu gamtoje, būtinai norėčiau atvažiuoti. Tiesa, pas mane to laisvo laiko malonumams beveik visai nėra. Faktiškai, mano malonumai praeina nuo-latiniame darbe, kartais iki pat ryto... Dirba-me kaip asilai, bet, kaip skaitytojai, kurie va-sarą net prenumeratos nemoka, tai vertina, — nežinau. Su laikraščiu nėra lengva. Mums, kaip žinai, dėl blogo oro, nepavyko praeitas koncer-tas. Turėjome deficito, iš kurio dar nesame išsilaižę. Be to, už mašinas dar esame skolin-gi. Laikraštis dabar būtų jau nei šio, nei to, bet, gaila, mūsų skaitytojai tokie pat ubagai, kaip ir mes...

Parašyk, Jonai, porą žodžių. Gal kaip nors galėsime susitarti susitikti pas Tave girioje. Būtų malonu bent keletą valandų, apie viską iš širdies pasikalbėti.

JUOZAS TYSLIAVA".

Ir neatvažiavai, Juozai, nes tavo keliai su-sikryžiavo ir tu nuvykai ten, iš kur nežadi grįž-ti. Bet tavo pramintas kelias ir darbai ilgai, il-gai pasiliks su mumis. Gaila ir liūdna tavęs netekus!

J. ŠIAUČIŪNAS

Ellenville, N. Y.

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

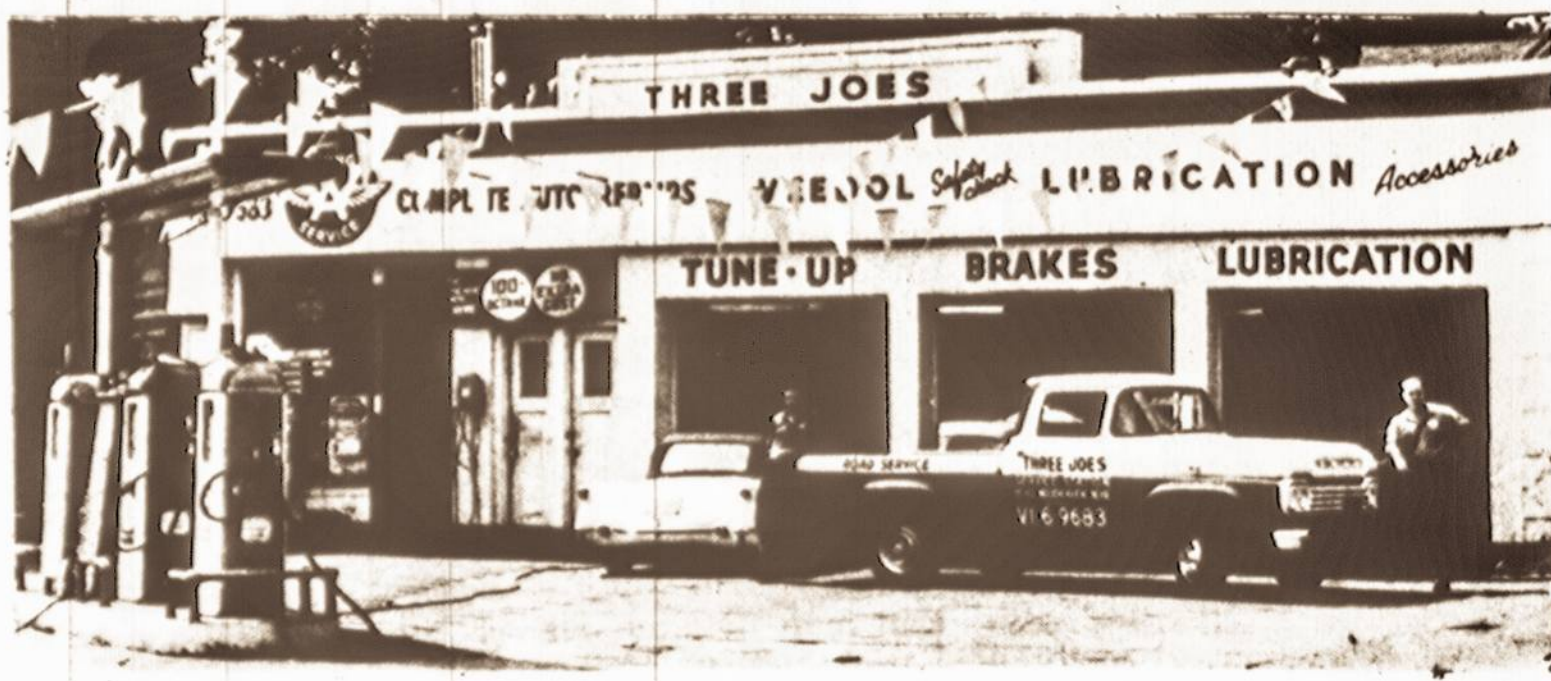
PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. p. iki 5 v. v.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

Netikėtai mirus Vienybės Redaktoriui

JUOZUI TYSLIAVAI

Jo žmonai Valerijai ir sūniui Juozukui
reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

ANTANAS IR MARIJA VARNAI

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3³/₄%** I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3½ % reguliaraus plus ¼% specialaus).

31/2% per metus *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užeikite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

A MUTUAL BANK
"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
Nuo pirm. iki penktadienio
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v.
PResident 3-7000

Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue
Nuo antrad. iki penkt.
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v.
STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Clevelando lietuviai

J. Antanaitis

Balio Sruogos veikalas scenoje

Balys Sruoga, gimęs Vabalninko valsčiuje, savo tėviškės gamtos bei nuotaikų veikiamas, bręsta gyvas, sąmoingas, temperamentingas, lyriškas ir žodingas. Poezijoje daug laurų nuskyneš kaip lyrikas — nevengiąs simbolizmo, nuoširdus ir gilus. Vėliau pamilsta teatrą ir pašvenčia jam likusią savo gyvenimo dalį. Besisielodamas naujesnės, modernesnės lietuviškos dramaturgijos kūrimu, vis tiek dažnai puošiasi švelniais lyrikos momentais. Tikrai gailla, kad šio talentingo lietuvių teatrinės kūrybos šulo veikalai dabartinėse sąlygose sunkiai tepastatomi.

Kaip pasakoja V. Braziulis, klausęs Balio Sruogos teatro istorijos kurso V. D. universitete, Kaune, dar Rusijoje bestudijuodamas B. S. glaudžiai santykiuoja su lietuvių scenos mėgėjų kuopelėmis. Grižęs Lietuvon, karštai įsijungia Vilkolakin, humoristiškai pasieplančio aktualias visuomenines ydas. Turbūt, iš to gajumu trykstantčio lizdelio daugiau bus pasisėmęs sceninio meno, negu vėliau iš Valstybės teatro, tarpais murkdomo rutinoj.

Muencheno universitete ne tik praplečia savo akiratą teatrologijoje, bet ir susipažįsta su naujomis idėjomis ir sąjūdžiais teatrui moderninti. Beprofesoriaudamas Vytauto Didžiojo universitete, steigia teatro seminarą, įkvėpia gyvybės gimstačiam Vaidilos teatrui Vilniuje, parašo studiją "Lietuvių teatras Peterburge", nors ir neperplačios apimties, bet kruopštaus darbo. Vėliau sukuria istorinių plataus masto dramų.

Naciams slaučiant, patenka į Stutthofa kacetą, bet ir ten, nors ir siaubingose sąlygose, rašo ir sukuria keletą veika-

ly scenai, jų tarpe komediją Uošvė. Šį veikalą ryžosi pastatyti Clevelando scenoje, 1962 m. sausio 20 d., VI. Braziulio vadovaujamoji dramos studija (režisierius — Vyt. Matulionis, baigęs Western Reserve universiteto vaidybos skyrių).

Kiek dramose Balys Sruoga yra nekasdienis, lyg stovys virš realios buities, tiek šioje komedijoje vaizduoja ryškius, paprastų miestiečių gyvenimo faktus, mįslingą intrigos pynę, gausiomis detalėmis ir ryškiomis ydomis. Tai yra meistriško komedijų rašymo pavyzdys. Jei universitete B. Sruoga aiškino, kaip turi būti komponuojamos komedijos, kas tinka literatūrai ir kas teatrui, kaip galima tirštinti intrigą, neiššokant iš charakterių bruožų ribų, tai Uošvėje pats visus tuos dėsnius ir pritaikė.

PENKTĄJĄ 1,000 dol. PREMIIJĄ, Ohio Lietuvių gydytojų draugija šiemet paskyrė kompozitoriui K. V. Banaičiui už operą "Jūratė ir Kastytis".

Šį nutarimą paskelbė Ohio gydytojų suvažiavime Clevelande, lapkričio 11 d., draugijos pirmininkas dr. Vl. Ramanauskas. Mintis premijai (nuo 1956 m.) kilusi iš to, jog gydytojai, užimti savo profesiniame darbe, negali tiesiogiai dalyvauti visuomeniniame (kaip kurie jų vis dėlto dalyvauja), todėl esanti pareiga visuomeninę — kultūrinę veiklą paremti piniginiu įnašu.

Su visuomene d-ja gyva ryši palaikė per spaudos ir organizacijų atstovus, kurie buvo pakviesti suvažiavime dalyvauti. Draugija turi per 60 narių. Naujon valdybon išrinkti: dr. Vl. Ramanauskas, dr. E. Lenkauskas, dr. J.

Daugiausia pasidarbavę lietuviui Ed. Katalinui laimėti rinkimus į Clevelando miesto tarybą. Iš kairės stovi J. Stempuzis, V. Balas, R. Katalinaitė, Ed. Katalinas ir Jonas Nasvytis. Žemai W. Coyne ir E. Conway.

Stankaitis, dr. H. Brazaitis ir dr. O. Degesys.

Suvažiavimo metu išplatinta apie 25 egz. Nasvyčio — Armonienės knygos "Leave your tears in Moscow". Šalpos darbą Ohio gydytojai remia per savo moterų pagalbinę draugiją, kuriai vadovauja: T. Brazaitienė ir M. Lenkauskienė.

ATŠAUKĖ S. NARKELIŪNAITĖS FILMĄ. LB pirmosios ir antrosios apylinkių valdybos kartu susitarusios, po ilgesnių svyravimų, lapkričio 19 d. buvo pasikvietusios S. Narkeliūnaitę pademonstruoti jos filmo iš Lietuvos. Šiam tikslui nesigailėta lėšų ir reklamai spaudoje bei per radiją. Bet pačiu paskutiniu momentu susigriepta: Narkeliūnaitės filmas atšauktas. Matyt, per daug jau kontraversinės nuomonės apie tą filmą privertė rengėjus nuomonę pakeisti.

Naujai išrinktas S. Amerikos Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas (FASKas) pasiskirstė pareigomis: Jau nutis Nasvytis — pirm., Vyt. Jokubaitis ir dr. Alg. Nasvytis — vicepirm., Alg. Bielskus — gen. sekr., Elvyra Šikšniūtė — Vadopalienė — protokolų sekr., Kazys Karalius — išd., Juozas Kijauskas — išdo sekr. Visi iš Clevelando. Šio FASKo kadencija — treji metai (iki 1964 m. pabaigos).

Neužmirškite atnaujinti Vieniybės prenumeratą!

Paskutinis atsisveikinimas

Lapkričio 11 d. New Yorke širdies liga mirė Vienybės leidėjas ir redaktorius, žurnalistas ir poetas Juozas Tysliava...

Šis ugningas kalbėtojas, įmanrus poetas ir šmaikštus žurnalistas turėjo gilią erudiciją, aiškų visuomeninį ir socialinį kelią, buvo apdovanotas kūrybinga mintimi, organizatoriaus nuovoka, gerai mokėjo eilę svetimų kalbų.

Prieš pat Vienybės deimantinį jubilėjų Juozas Tysliava jau buvo suklupęs liga, bet, atsigavęs, vėl ėmėsi darbo, rengdamas didžiulį koncertą Vienybės jubilėjų paminėti ir telkdamas visas jėgas išlaikyti seniausią lietuvių laikraštį Amerikoje, gyvą ir patrauklų.

Širdies liga jo jėgas palaužė peranksti. Lietuvių raštija neteko didelio ir energingo darbininko. Amerikos lietuviai, ypatingai Rytinės valstybės, su Juozu Tysliava neteko to, ko, turbūt, jau niekas jiems nesugrąžins. Jis gerai pažino jų gyvenimą. Pats būdamas ateivis, rado sintezę tarp amerikiečio, Amerikos lietuvio ir naujojo ateivio. Jis palaikė šiltus ryšius su senąja karta ir, būdamas pažangus žmogus, buvo taip pat ir patrauklus jų vadovas...

Šiais žodžiais su Juozu Tysliava atsisveikino clevelandiečių vardu J. Stempuzis savo vedamoje Tėvynės Garsų radijo programoje.

Brangiam Vienybės Redaktoriui,

JUOZUI TYSLIAVAI MIRUS,

žmoną Valeriją, sūnų Juozą ir artimuosius užjaučiame ir kartu liudime.

BRONĖ IR VINCAS MAŠALAIČIAI

Bryn Mawr, Pa.

Ilgamečiui VIENYBĖS Redaktoriui

JUOZUI TYSLIAVAI

mirus, jo žmoną V. Tysliavienę ir sūnų skausmo valandą giliai užjaučia

ALEKSANDRAS IR ELENA VILČINSKAI
ir dukra VITALIJA

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

ENTUZIAZMO GRENADIERIUS

Prieš kiek laiko manęs prašė vienai studentų grupei pakalbėti tema "Entuziazmas". Lapkričio 11 d. sužinojus, kad staiga mirė mano mylimas ir gerbiamas svainis Juozas Tysliava, supratau, jog apie entuziazmo reikšmę bei įtaką mano asmeniniam gyvenime jokių būdu negalėsiu kalbėti. Šeimyninis skausmas bei liudėsys maonyje sunaikino visas panašias mintis. Lapkričio 13 d. susirinkusiai studentijai štai ką galėjau pareikšti:

"Šiandien negaliu kalbėti apie entuziazmo reikšmę mano gyvenime ir kodėl gyvumas, entuziazmas svarbus, norint ką perduoti ar išliudyti. Vietoj to, norėčiau trumpai papasakoti apie vieną mano šeimai artimą asmenį, kurio prieš porą dienų netekome. Tas asmuo buvo mano seseris vyras, poetas ir rašytojas Juozas, prieš daug metų atvykęs iš Lietuvos perėmė redaguoti bei leisti vieną gėstantį lietuvių laikraštį.

Mažumų spaudos leidimo darbas niekad nebuvo lengvas dėl daugelio priežasčių, bet ypatingai dėl skaitytojų stokos. Dėl skaitytojų pasyvumas, užgriūtą dideli finansiniai sunkumai. Be gabumo rašyti, Juozas greitai išskyla kaip nepaprastas entuziastas — kalbėtojas. Labai dažnai jį kviesdavo kalbėti tautinių švenčių, labdaros ir kitomis progomis, visur ten, kur, norint ką gauti iš visuomenės ar jausmais, ar pinigais, entuziazmas taip reikalingas. Nekar tą teko matyti, kaip jo entuziazmas iššaukdavo ašaras, taip pat sekti jo kalbas, po kurių veik kiekvienas prašomam tikslui neatsakydavo savo aukos.

Tą išskirtinį entuziazmo pilną iškalbingumą mano svainis retai kada naudodavo, kai kalbėdavo žmonėms apie savo laikraščio reikalus. Ilgų valandų darbas, finansiniai rūpesčiai ir painūs kasdieniai vargai laikraštį leidžiant, parkirto jo išsvargusią širdį ir, gavęs naują priepuolį, jis mirė.

Mano tikslas yra pabrėžti, jog puiku visame kame turėti entuziazmo, bet neatiduokime jo viso vien tik kitiems. Panaudokime tokį pat entuziazmą, kai siūlome, įstaigos ar laikraščio reikšmę, patarnavimą. Jei mano svainis būtų dažniau tą savo entuziazmą naudojęs Vienybės laikraščio naudai, gal, nepakirstas pačiame savo žydėjime, jis šiandien dar būtų su mumis."

Elena Vainiūnienė

Laisvės deklaracija...

Atkelta iš 1 psl.

D. Britanijos atstovas, jos ministeris užsienų reikalams J. B. Godber, sovietinėje imperijoje esančias tautas paminėjo labiau iš piktumo, norėdamas atsikirsti sovietų atstovui, kuris kalbėjo prieš tai ir smarkiai kritikavo britus ir kitas kolonijines valstybes. Britas palyginimui patiekė du vaizdus: kaip atrodo britų buvusi kolonijinė imperija, iš kurios jau į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą nuo II Pas. karo išėjo ir dabar Jungtinėse Tautose yra net dešimt kraštų ir kaip atrodo sovietinė imperija.

Britas priminė, kad iš visų didžiųjų imperijų, kurios buvo devyniolikto amžiuje, tik viena plėtė savo sienas agresijos keliu ir kad toji imperija yra Sovietinė imperija, kuri nuo 1939 m. yra prisijungusi teritorijas su daugiau kaip 22 mil. gyventojų. Be to, britas pridūrė, kad savo kariuomenės pagalba sovietai pastatė valdžią septyniose šalyse su bendru devyniasdešimt mil. gyventojų skaičiumi.

Britas dar priminė ir tą faktą, kad nė viena tauta sovietinėje imperijoje nėra turėjusi galimybės diskutuoti

savo nepriklausomybės klausimų, kaip tai praktikuojama su britų kolonijomis. Visa tai ir dar daugiau faktų išdėstęs apie sovietų pavergtas tautas, britas kvietė:

— Vienintelio mes trokštame — tai, to kad tokiu pat stropumu, kokių stebimi mūsų veiksmai, būtų žiūrime ir į sovietinę imperiją, kur laisvės vėjas dar nėra papūtęs.

KINAS APELIUOJA
DĖL VISŲ

Nors britas ir turėjo galvoje Pabaltijo valstybes, bet vardais jis jų neišminėjo. Ši tai padarė kitas delegatas — tautinės Kinijos ambasadorius. Tasai savo kalbą ta tema šitaip pradėjo:

— Daugelis garbingų kalbėtojų iš šios tribūnos kalba apie kolonializmą, nelyginant jįsai būtų praktikuojamas vien tik vakariečių ir tik Azijoje ir Afrikoje.

Ir čia kinas pradėjo savo ilgą kalbą, nukreiptą prieš Sovietų Sąjungą, išminėdamas visą jos pavergimų politiką ir jų istoriją.

Išvadoje kinas aiškino, kad tuo metu, kai vakarų kolonializmas nyksta, ateina naujos rūsies kolonializmas — sovietinis.

PARAPIJOS KONCERTAS WATERBURY

Šv. Juozapo bažnyčios parapičiai gavo iš savo klebono E. Gradeckio laišką — kvietimą dalyvauti pirmame jo čia klebonavimo metu koncerte lapkričio 26 d., Šv. Juozapo salėje, John Street, 4 val.

Koncertas žada būti įdomus, linksmas, įspūdingas. Dalyvauja svečiai: baritonas Liudas Stukas ir akompaniatorius Algirdas Kačanauskas; šv. Juozapo parapijos mišrus choras ir vyrų kvartetas, vad. komp. A. Aleksio, be to, solistės, šokėjai. Po koncerto bufetas ir šokiai.

Atvyksta prof. J. Žilvičius, Jokūbas Stukas ir kt. svečiai. Pelnas skiriamas parapijos vienuolyno statybos fondui.

Parapičiai nekantriai laukia šio koncerto, norėdami bendrai pasidžiaugti savo parapijos žygiais išgirsti gimtosios kalbos dailių žodžių, žaviųjų lietuviškų dainų.

Marcelė Andrikytė

New Jersey lietuvių veikėjai Albinas ir Ieva Trečiokai iš Orange ir Marijona Čepreckienė iš Union sukt. draugais lapkričio 30 d. išvyksta žiemos atostogų į Bermudą ir Nassau, Bahamas. Plaukia American Export laivu Atlantic.

Spaudoje buvo apie LB New Yorko apygardos perkamą pastatą Woodhavene. Šia proga LB New Yorko apygardos valdyba mums taip rašo:

"Pranešame, kad minėto pastato pirkimas laikinai sustabdytas, nes pardavėjas prašo augštesnės kainos, negu pradžioje sutarta. Derybos tebevyksta. Aple sprendimus visuomenė bus informuojama. Jei šis pastatas ir nebūtų nupirtas, apygardos valdyba ryžtasi lietuvių namų įsigijimo reikalu ir toliau aktyviai dirbuotis".

Dviejų didžiųjų lietuvių atminimui, jų sūnūs 1961 m. pradžioje pradėjo ruošti dvi paminklines knygas. Viena bus apie dr. Joną Šliupą ir kita apie buv. Lietuvos prezidentą dr. Kazį Grinių. Pirmajai knygai dr. Šliūpo sūnūs inž. Vytautas pakvietė Vytautą Braziulį iš Clevelando, kuris pasitelkė padėjėjų būrelį. Knygą apie dr. K. Grinių rengia jo sūnūs Liūtas. Jam gelbsti velionies draugai ir pažįstamieji. J.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y., Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietai)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-6620

Sportininkų suvažiavimas Toronte

Meilė sportui ir lietuviškajam jaunimui subūrė negausų, bet sąmoningą sporto darbuotojų būrį į Slaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos (SALFASS) suvažiavimą Toronte. Lapkričio 11 d. Tėvų Pranciškonų parapijos salėje atidarytas posėdis, nustatęs ir lemiąs lietuviškąją sportinę veiklą kitais metais.

Sporto klubų atstovai iš Clevelando, Detrolto, Hamiltono, Montrealio, New Yorko, Rochesterio ir Toronto dvi dienas nuodugniai svarstė rūpimas problemas. Ieškojo kelių organizacinei veiklai tobulinti, nagrinėjo būdus bei rimtais darbais, rūpinosi kaip išlaikyti sportinę spaudą ir gerinti nevisados teisingą sportinę informaciją, kaip bendradarbiauti su mūsų

bendrinėmis organizacijomis, kad sporto organizacija iš tos patėviškos "globos", kuri dabar taip ryški, įgautų bent lygias teises.

Nors dideli ir opūs klausimai, dar didesni uždaviniai, bet sunkus, nuolatinis sporto darbuotojų darbas bei pasišventimas leis organizacijai ir toliau ugdyti virš 1,000 lietuviškojo atžalyno savo sportinės tradicijos rėmuose.

Šis suvažiavimas, kaip ir kiti buvę metiniai sąlyčiai, praėjo gilaus reikalo supratimo dvasioje ir pateiktieji klausimai svarstyti priderama rimtimi.

Apie grynai techniškus svarstymus bei nutarimus dar teks pasisakyti.

A. VAKSELIS

RAINBOW CORNER

BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave.
Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras

Salė susirinkimams, vestuvėms ir pobūviams. Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THE

Tel. TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

TAUTINĖ SĄMONĖ

Jonas Miskinis

Neveltui sakoma, kad tik mylimos tautos gali būti laisvos. Ką reiškia savo tautą mylėti? Mylėti tautą, reiškia mylėti kiekvieną tos tautos žmogų, t. y. kiekvieną lietuvį: vargšą, turtingą, eilinį darbininką ar mokslininką. Kiekvienam tų žmonių reikia teikti gero, lengvinti patekusį į skurdą bei vargą.

Mylinči širdis nori, kad jos tauta būtų tvirta, sąmoninga lietuviybė atžvilgiu ir stipri prieš betkokią svetimą įtaką.

Jeigu kiekvienas mylėsime savo tautą nuoširdžiai, rūpinimės jos gerbūviu, tai daug ko pasiekime. O jei dar savo santaupų dalį panaudosim ekonominiam gyvenimui stiprinti vaikams mokslinti, lietuviškai spaudai palaikyti, bus daug padaryta.

Tokias pareigas gražiai atliko aušrininkai, varpininkai ir kiti tautos žadintojai. Jie nepaisė jokių kliūčių. Jokie pavojai nepajėgė sulaukyti jų pasiryžimo sulaukyti. Toks ryžtingas pareigos pildymas ne tik rodo begalinį pajėgumą, bet dar sužadina žmoguje neuilstamo intensyvumo ryžtą. Tada ir didžiausias priešas tampa bejėgiu.

Svetur gyvendami, turime apščiail subrendusio jaunimo, kuriems tenka eiti tėvų pramintu keliu. Jų pareigos yra nemažesnės kaip ir Lietuvos atgimimo metais, o kai kuriais atžvilgiais ir didesnės. Bet ar daug jaunuolių, baigusiu augštuosius mokslus užjūrį, prisideda prie tautinės, kultūrinės veiklos? Tiesa,

mūsų spauda veikia kiekvieną, baigusį mokslus, gražiai padeda ir pasidžiaugia. Bet ar spauda sulaukia vėliau iš jų kokios nors medžiaginės paramos? Į šį klausimą geriausiai galėtų atsakyti lietuvių laikraščių redaktoriai.

Negana šiandien tenkintis atominio amžiaus pažanga, bet reikia dar nesustojant dirbti, kurti lietuvių tautinės kultūros vertybes. Kas jas turi kurti? Visi — kultūrininkai, menininkai, jaunieji intelektualai ir šiaip nusimaną lietuviai. O jų kūrybos darbą turime remti ne vien tik žodžiais bei kritika, bet ir lėšomis.

Taip pat kiekvieno pareiga vieningai kovoti su neigiamais, kurie žemina lietuvių vardą; stiprinti savylietuvišką atsparumą, veržlumą, ugdyti lietuviybę ten, kur ji yra apsnūdusi ir svetimos kultūros bei įtakos gesinama.

Daugeliui aišku, kad tautinio sąmoningumo reikalas, šiuo ypatingu metu, yra viena iš būtiniausių sąlygų išlaikyti lietuviybę svetimų tautų tarpe. Svetur atsidūrusiems, mūsų kultūrai ir kitiems tautiniams broožams gresia ne tik besismelkias svetimos įtakos pavojus, bet ir nutautėjimo polinkiai. Toliau istorija dar nežino, kad bent viena sąmoninga tauta būtų kada nors išnykusi iš gyvųjų tautų tarpo. Sąmoninga ir tautiškai susipratusi tauta negali pražūti. Tiesa, nutinka, kad ir gausios tautos ilgainiui išnyksta, bet tik tada, kai netenka tautinės sąmonės. Be tautinės sąmo-

NIDOS KNYGŲ KLUBAS

Londonė gyvuoja lietuviškų knygų leidykla, kuri taip pat platina knygas per Nidos Knygų Klubą.

Amerikon nesenai atvykę lietuviai rašytojai (iš D. P. gadynės) išleidžia daug savo knygų, visaip parašytų. Pasirodo, kad jie savo knygų išleisti negalėtų, jeigu jas spausdintų Amerikoje, kur spauda brangi. Bet jiems labai reikalinga savo knygas išleisti, geras ir blogai parašytas.

Jiems čia ateina į pagalbą lietuviška knygų leidykla, kuri turi savo įstaigą Londonė, ir vadinasi Nidos Knygų Leidykla.

Nidos Knygų Leidykla yra išleidusi apie 20 knygų, parašytų Amerikoje nesenai atvykusių iš Europos lietuvių.

Už spaudą Nidos Knygų Leidykla ima 3 dol. nuo knygos puslapio knygos. (spausdinant 1,000 egz.).

Nidos Knygų Klubas adresas: 1 Ladbroke Gardens, London, W11, England.

nės tautą lengva sunaikinti arba asimiliuoti, bet vis dėlto niekas negali pasigirti sunaikinęs nors mažiausią sąmoningą tautą. Tada gerai numano ir žino kitų tautų pavergėjai. Visokiais būdais ir priemonėmis jie stengiasi nuslopinti, užmigdyti vergiamųjų tautinę sąmonę. Bet kai pavergėjas ima tautą smarkiau persekioti, toji tauta dažniausiai atsigauna, atgyja, susipranta ir jau tada žūt būt stengiasi nepasiduoti nutautinam, pradeda kovoti už savo teises, už savo būvį ir anksčiau ar vėliau išsikovoja laisvę.

PATIKSLINIMAI

Birūtės Grigaitytės-Novickienės rašiny "Spalvingos asmenybės netekus" (5 psl.) viename iš pradinių sakinių sakoma: "Teko pažinti jį prieš 30 metų". Turi būti: "... 40 metų..." Atsiprašome.

Pr. Vienybės 2 psl. New Jersey lietuvių užautoj isiterpė netikslumas: turi būti Jonas ir Ona Giraičiai, bet ne Girai.

Kaip buvo lietuvių spaudoje rašyta, amerikiečiai 1962 m. ruošiasi priimti įstatymą, įvesdinantį dešimtainę matų sistemą. Vietoj svarų būtų kilogramai, vietoj inčų — centimetrai ir t. t.

Dabar pranešama, kad anglai ruošiasi savo piniginę sistemą (šilingai, svarai...) pakeisti dešimtaine. Galvojama, kad, įsijungę į Europos kontinento ekonominę struktūrą, ir anglai nutars visus savo matus pakeisti į dešimtainę sistemą.

KRALIKAS VIETOJ MINKO

Vieni iš pačių brangiųjų Amerikos moterų mėgiamų kailių yra minko. Tačiau nesąžiningi asmenys minkus pakeičia kitokiais kailiukais. Daugiausia šiai apgavystei naudojami kralikai. Kaip praneša amerikiečių įstaigos, kai kurie prekybininkai kralikų kailiukus perdirba net į 90 skirtingų rūšių. Ir vis bandydami imituoti kitų, brangiųjų žvėrelių kailius! Nesąžiningi pardavėjai tokių klaidingų kailiukų nespecialistams neretai ikiša. Ir teismuose dėl to gausybė bylų.

SLA 38 KUOPOS VAKARIENĖ

Lapkričio 11 d. SLA 38 kuopa buvo surengusi metinę vakarienę Piliesių klube Brooklyne. Vakarienė pavyko, dalyvavę patenkinti. Kalbėjo adv. Briedis, Tėvynės red. A. Sodalaitis, veikėjas Aimanas, ALT klubo vardu Parojus, Andrušis, Atylienė, Karvelienė, Kazlauskienė.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Sioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės per vieną kitą greičiau nuosavybę nepaduos. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis

Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbiai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

K. Čerkeliūnas, redaktorius, padėjo V. Tysliavienei išleisti Vienybės 44 ir 45 numerius.

Dr. S. Bačkis lapkričio 19 d. buvo atvykęs iš Washingtono ir New Yorko krikščionių demokratų viešame seminare skaitė referatą "Tautų apsisprendimo teisė ir Jungtinės Tautos". Koreferentu buvo St. Dzikas. Seminaras įvyko Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne.

Jonas Glemža, VLIKo Vykdamosios Tarybos p-kas, iš Vokietijos atvyko į VLIKo sesiją ir apsisistojė pas Reventus Brooklyne. Lapkričio 26 d. J. Glemža, kuris yra socialdemokratas, padarys pranešimą New Yorko socialdemokratų susirinkime.

Dr. P. Legeckio namuose Jamaicaicoj lapkričio 23 d. atšventos krikščynos. Kun. P. Totoraitis Newarko šv. Trejybės bažnyčioje pakrikštijo Raimundo ir Reginos (Legeckytės) Ošlapų dukterį Gailutę, o po to buvo vaišės pas Reginos O. tėvus. Krikšto tėvai: Modesta Plechavičiūtė ir Julius Šmulskštys.

Rudens balius, kurį lapkričio 18 d. buvo surengęs Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas, sutraukė daug žmonių.

Živilė Novickytė iš Ozono Park, N. Y. išvyko žiemos atostogų į Puerto Rico ir Virgin Islands.

Juozo ir Onos Ginkų krautuvė 495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., parūpino naujų meniškų atviručių Kalėdų ir Naujųjų metų sveikinimams. Be to, didelis pasirinkimas ilgojo grojimo lietuviškų plokštelių, tinkamų šventinėm dovanom. Prieš šventes, Ginkų krautuvė atidara kasdien.

Dalia Bulgarytė ruošia chemijos daktarą Fordhamo universitete. Tai pirmoji lietuviūtė, ruošianti gamtos mokslų daktarą New Yorke.

VLIKO SESIJA

Lapkričio 25 d. Baltijos Laisvės Namuose New Yorke pradedama VLIKo sesija. Pirmosios dienos posėdžiai bus vieši, ir eilė veikėjų pasisakys Lietuvos laisvinimo klausimais. Po pranešimų diskusijos. Į šiuos posėdžius numato atvykti PLB pirmininkas dr. J. Sungaila iš Toronto ir tarti žodį rūpimais klausimais. Laukiama ir daugiau svečių.

Lapkričio 26 d. posėdžiai bus uždari ir skirti grynai VLIKo vidiniams reikalams svarstyti.

Kaip pranešama, į sesiją atvyksta VLIKo Vykdamosios Tarybos pirmininkas J. Glemža iš Vokietijos, VLIKo atstovų laukiama iš įvairių JAV ir Kanados vietų.

PAMINĖJO KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Maironio šeštadieninės mokyklos Brooklyne mokiniai, lapkričio 18 d. susirinkę į Apreiškimo parapijos salę, paminėjo lietuvių kariuomenės šventę. Malda už žuvusius kovotojus sukalbėjo kapelionas kun. Ant. Račkauskas. Rašytojas Jonas Rūtenis pasakojo apie mūsų kariuomenę, jos žygius, reikšmę ir palinkėjo jauniems likti tikrais lietuviams. Deklamavo: I kl. mokinys Vyt. Navickas (buvo apmangas kario uniforma), be to: Rasa Navickaitė (IV kl.) ir Alg. Šimukonis (VI kl.). Vadovaujant mkt. Vyt. Stroliai, mokiniai sudainavo "Graži, tėvyne mano" ir baigė tautos himnu. Minėjimą pravedė mokyklos vedėja E. Ruzglenė.

* Amerikos Lietuvių Tautininkų Klubas, 449 Grand St., Brooklyne, gražiai veikia. Kaip kasmet, BALFui, vajaus proga, paskyrė 10 dol. ir policijos sporto klubui 5 dol.

J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Romas Kezys ir Banevičiai (iš Boston, Mass.) atsilankę Vienybės namuose praeitą sekmadienį, asmeniškai išreikšti savo užuojautą dėl redaktoriaus Juozo Tysliavos mirties. Banevičiai — žinomi skautų vadovai — ta proga tarėsi dėl nuolatinio skautų skyriaus Vienybėsje.

Daiktai ir idėjos...

Jonas Rūtenis

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimo proga, nenoriu nieko pradėti datomis, vietovėmis ir žmonėmis. Tiesa, atmintina anoji istorinė data, kario krauju ir motinos ašaromis suvilgytosios istorinės vietovės, didvyrių vardais nužymėti anie atmintini laikai. Noriu, bent maža užuomina, nuklysti į ano laiko, ano meto, anų aplinkybių pasąmonę, meilę savo gimtajai žemei ir tą didelį, lyg liepsnojančią laužą, ryžtą: galutinai įsitikinus, gerai įsiklausius, išgirdus ir supratus Vinco Kudirkos varpų gaudesį ir tą galingąją, visą kraštą perskrodžiusią ir lyg į širdį įsibodusią strėlę — žodį: **KELKITE!**

Tada, tarytum, lyg kas kalba:

Saulėtos, sakė, bus dienos ir pažarais degs kas vakarą miškai — puri žemė-ašaras nusišluostys ir savo syvais ugdyt vaisių... Zvaigždės, sakė, mirkčios — mėlynam dangui — Ir toliai tie — iki anų neužmatomų mėlynųjų šilų laisvi bus...

Ir tik todėl, man atrodo, kai niekas nieko nežadėjo, niekas prievara nevertė, atsirado tas LEGENDARINIS KARYS ir

tas širdimi padiktuotas PIRMASIS LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO ĮSAKYMAS. Tada sekė padrašinimo ir paguodos žodžiai:

"O! neverk, motušėlė, kada jaunas sūnus cis ginti granglosios Tėvynės"...

Kai atgimimo dainiai liejos šie posmai, muzikas griebėsi melodijos. Ir tada buvo tie laikai, kada artojas paliko nebaigtą vagą, jaunuolis mokyklos suolą, tėvas šeimą, tada, kada nuo savęs gardesnj kšnelį LEGENDARINIS KARYS iškeitė į šautuvą ir kelis surūdijusius šovinius, o sesė, palydėdama, jo rudinės rąkų perjuostė geltona juosta, tada visais keliais pasipylė: savanoriai — pilki ir niekad neatžymėti, bet su giliu tikėjimu prikelti Lietuvą ir su galingu ryžtu atsiliepdami į griausmingąjį: **KELKITE!** Išdidžiai traukė: "O, Lietuvos kareivėliai!"

Taip tai buvo anais laikais ir tie anieji laikai, istorijos laiko mate, ir šlandien labai panašūs į anuosius. Todėl ir šlandien, kai anot Baranausko ir vėl gimtoje žemėje "tamsu ir juoda" — jokia data, jokia

vietovė negalės mūsų pakelti ir išvesti aniems žygiams, kad laisvę ir nepriklausomybę atgautumėme. Bet...

Kudirkos varpas tebegaudžia, jo gaudimas kaskart vis gilyn ir gilyn smelkdamasis į širdis, į protus, į mus visus — vieną dieną sugaus taip, kad mes visi, jau šiandien būdami Gimtos Žemės ir Jos Nepriklausomybės karaliai, ir pasijusime jais esą.

Tai ir yra tas pats pagrindinis veiksnys, kuris iš kartų į kartas ejęs, neatidalomu palikimu liko — LEGENDARINIS KARYS — SAVANORIS.

Tokla todėl, man atrodo, yra pati tikroji Lietuvos kariuomenės atkurimo minėjimo prasmė.

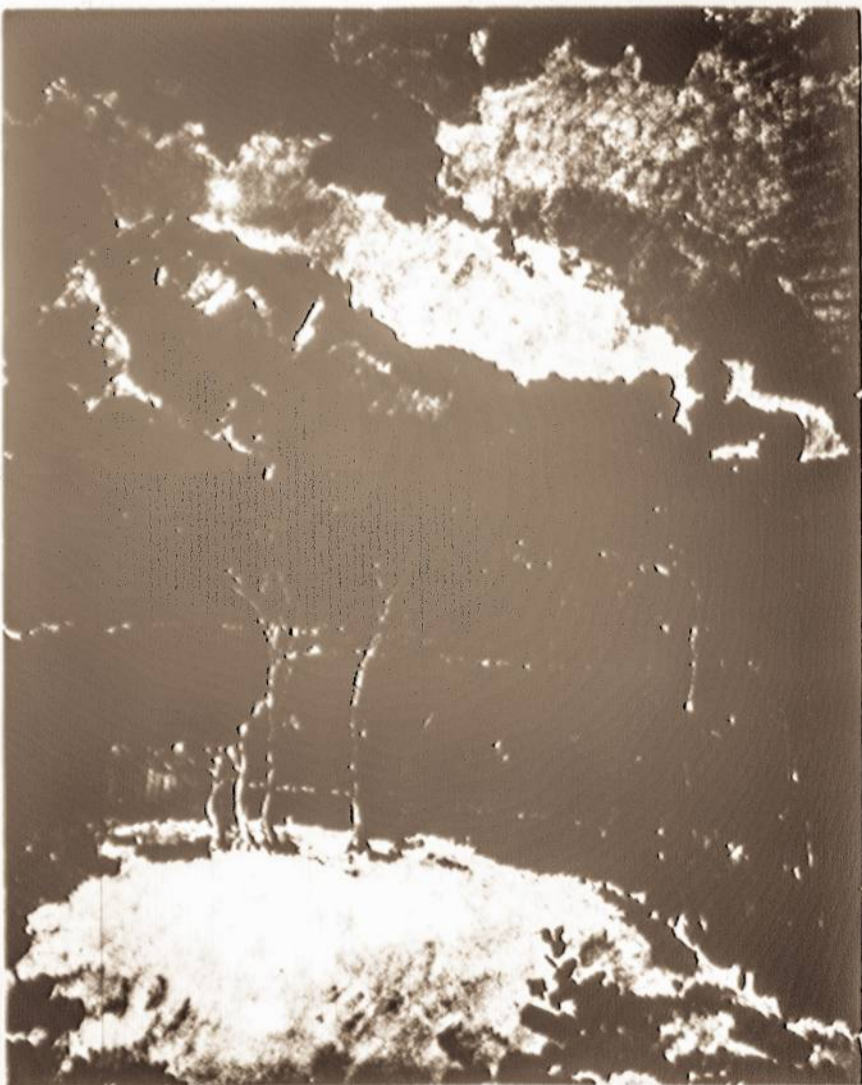
Išlaikyti didįjį Kudirkos varpo gaudesį gyvą, išlaikyti LEGENDARINIO KARIO — SAVANORIO ryžtą ir dirbti, tikėti, kad PAVERGTOJI ŽEMĖ kelsis.

* Nusiskundžiama, kad New Yorko ALTas klubo skirčiaiems atstovams nesunčia pakvietimų į posėdžius. ALT'o valdyba turėtų į tai atkreipti dėmesio.

DAILININKO PAUTIENIUS DARBŲ PARODA

Sekmadienį, lapkričio 26 d. 12 val. p. p. Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne atidaroma pirmoji dailininko Juozo Pautieniaus paveikslų paroda. Ją ruošia LN New Yorko apygardos vadovybė. Dail. Pautienius atvežė arti 50 pačių būdingųjų savo kūrinų, kuriuos yra nutapęs per paskutinį dešimtmetį. Dailininko parodos kituose JAV ir Kanados miestuose turėjo didelio pasisekimo. Teigiama, kad J. Pautienius jau gerokai sumodernėjo ir įieško kelių į be daiktinį meną.

WILLIAMSBURGO GATVĖMIS...

Kai einu Williamsburgo gatvėmis, man vis pasirodo augšto ūgio poetas Juozas Tysliava... Atvykęs iš Highland Boulevard, dar šviežiai išmintais takais eina po miesto dalį, kur spietėsi pirmieji New Yorko lietuviai. Vienybė, dar prieš dešimtį metų, taip pat čia vargo.

Ak, netikiu, kad prieš savaitę mačiau Juozą Tysliavą, tyliai, be žodžio miegantį. Kiemo medžiuose šnekėjo paukščiai, kartais, lyg iš skausmo, nejučiomis sušvilpdami, kad poetas amžiams nutilo. Bet ne! — Tysliavos širdis nutilo tik čia — jis kuria kažkur toli, iš kur niekas nėra grįžęs...

Kai Williamsburgo Lituanicos aikštelėj, medžių pavėsyje, sukaukia Lituanicos propeleriai ir Dariaus — Girėno veidai palinksta į Lietuvą, girdžiu kaip poetas Tysliava skaito jo paties pasirinktus žodžius...

Williamsburgas keičiasi, jo žmonės nyksta ir nė ženkle, kad būvę žmonėmis. Matau, kaip poetas tyliai linguoja ir savąja Vienybę skatina, kad būtų vieningi lietuviai... Poetai nemiršta kaip žmonės...

JUOZAS PAROJUS

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 24 d.